

Katolsk biskop i husarrest

De kinesiske myndigheder har arresteret 'regeringsvenlig' biskop for manglende opbakning til ulovlige bispevielser.

Tekst: Niels Messerschmidt

KIRKEN I KINA Efter en længere periode med nogenlunde tålelige relationer mellem Kina og Den hellige Stol, har de kinesiske myndigheder i de seneste år ført en hård konfrontationskurs mod især gejstlige fra landets katolske undergrundskirke. I forrige uge satte de kinesiske myndigheder talsmanden for Den patriotiske Forening for katolikker (den regeringsvenlige del af Den katolske Kirke i landet), den 42-årige biskop Paul Pei Junmin, i husarrest. Ifølge nyhedsbureauet Ucanews fungerer han heller ikke længere som vicepræsident for Den kinesiske Bispekonference.

Baggrunden for myndighedernes indgriben skulle angiveligt være, at biskop Pei vægrede sig ved at deltage i bispevielsen af p. Joseph Huang i Shantou tidligere i år, fordi han blev bispeviet uden pavelig godkendelse, hvilket kirkeretten foreskriver.

Biskop Pei Junmin har tidligere deltaget i bispevielser, der skete uden pavelig godkendelse, senest i november 2010. Men efter i december sidste år at være blevet valgt til vicepræsident for Den kinesiske Bispekonference, som lever i kirkelig enhed med Rom, har biskop Pei meddelt, at han fremover ikke ønsker at deltage i ulovlige bispevielser. Dette standpunkt straffes han nu for af de kinesiske myndigheder.

Kilder indenfor Den katolske Kirke i Kina oplyser, at biskop Pei nu sidder i hus-

arrest og at han ikke har kontakt til andre personer end dem, myndighederne har godkendt. De kinesiske myndigheder benægter dog, ifølge Ucanews, at biskoppen holdes i husarrest.

I juni og juli blev to biskopper i Kina viet på foranledning af de kinesiske myndigheder uden pavelig godkendelse, ligesom en biskop blev ulovligt viet i november sidste år.

Krig på ord

Spændingerne mellem Kina og Den hellige Stol nåede et klimaks, da pave Benedikt under midnatsmessen juleaften sidste år bad for at julens åndelige budskab måtte "styr-

Trods chikane og repressalier fra de kinesiske myndigheders side, vokser Den katolske undergrundskirke i landet. Foto: saltandlighttv.org.

ke troen, tålmodigheden og modet hos de troende i Kirken i Kina", og han gik skarpt i rette med de kinesiske myndigheder for at ville påtvinge katolikkerne begrænsninger i "deres religions- og samvittighedsfrihed". Paven opfordrede Kirken i Kina til at udholde "diskrimination og forfølgelse". Kina svarede igen ved atter at trække de gamle fronter op mellem sig selv og Vatikanet.

En talsmand fra udenrigsministeriet udtalte således: "Vi håber, Vatikanet vil acceptere den religionsfrihed, der er i Kina og udviklingen af katolicismen i landet, og at de gennem konkrete skridt skaber betingelser for forbedring af forholdet mellem Kina og Vatikanet".

Mens der på lavere niveau nu er voksende tilnærmelser mellem den patriotiske forsamling og de katolske biskopper i Taiwan, er spændingerne på højeste politisk niveau mellem Kinas regering og Vatikanet som nævnt blevet yderligere forværret.

I Kina findes der ifølge uofficielle oplysninger omkring 13 millioner katolikker. Den såkaldte patriotiske del af Kirken har lov til at spille en aktiv rolle i samfundet, men den er i vid udstrækning kontrolleret af de kinesiske myndigheder. Derimod er den underjordiske del af Kirken, der styres af den af paven godkendte katolske bispekonference, ofte udsat for repressalier, vilkårlige fængslinger og lignende.

af Peter Turkson, præsident for Retfærdighed og Fred. Det anbefaler oprettelsen af en overordnet offentlig myndighed, som kan være medvirkende til at løse problemerne omkring den globale økonomiske krise og tale de fattige landes sag.

I encyklikaen Caritas in veritate fra 2009 berører pave Benedikt de forværrede effekter af den globale krise og han siger, at der er "et akut behov for en ægte politisk autoritet på verdensplan", der kan give fattige nationer en større stemme i finansielle beslutninger, hjælpe med at styre den globale økonomi, garantere fødevarer sikkerheden, sikre en bedre beskyttelse af miljøet og regulere flytningstrømmene.

Dermed bygger han videre på tankegangen i encyklikaen Pacem in Terris (Fred på jorden) fra 1963, hvor der blandt andet tales om nødvendigheden af "en overordnet myndighed, som med autoritet, opbygning og midler samvirker med disse problemer, og som er aktiv i global sammenhæng".

Den hellige Stol støtter også ideen om den såkaldte Tobin-skat på finanstransaktioner for på den måde at forhindre kortsigtede spekulationer på finansmarkedet.

Hvad er ungdomsteologi?

Og hvordan nåede DUK i Odense op over 15?

Læs mere side 4

Fødselsdagsinterview

Bertil Frosell interviewer biskop Czeslaw.

Læs mere på side 5 og side 9

Fællesskabsøkonomi

Hvad har økologisk pasta med "Caritas in Veritate" at gøre?

Læs mere på side 6

Jesuitter i Danmark

Hvilken rolle spillede jesuitterne i Stenosgade for Johannes Jørgensens konversion?

Læs mere side 7

Vatikanet ønsker reform af det globale finanssystem

Liberalismen er årsag til den globale krise, siger nyt dokument.

Tekst: Lisbeth Rütz

SOCIALLÆRE "Hvad har presset verden ud i denne retning, der er så ekstremt problematisk også for freden? Frem for alt en økonomisk liberalisme uden regler og uden kontrol.

Det drejer sig om en ideologi, om en økonomisk apriorisme, som foregiver at have et teoretisk fundament for, hvordan markeds kræfterne, de såkaldte love for den kapitalistiske udvikling fungerer," skriver et nyt dokument fra Vatikanet. Dokumentet, der blev frigivet den 24. oktober, beskæftiger sig med reguleringen af det globale finanssystem og muligheden for at skabe en overordnet myndighed, der kan spille en rolle i denne forbindelse.

Dokumentet er udarbejdet af det pavelige råd for retfærdighed og fred.

På en konference i maj arrangeret af rådet sagde deltagere, at katolikkerne venter på vejledning fra Vatikanet omkring de etiske principper for finansverdenen og miljøet.

Dokumentet er et resultat af ekspertdiskussioner omkring, hvilke konsekvenser den internationale finanskrisen har. Ideerne i dokumentet har en vis lighed med ideerne hos den spanske protestbevægelse mod ungdomsarbejdsløshed "los indignados"; men dokumentet bygger på Kirkens sociallære og pave Benedikt XVI's encyklika Caritas in Veritate (2009), siger rådets sekretær, biskop Mario Toso ifølge The Guardian den 24.

Dokumentet bygger på tanker i blandt andet Caritas in Veritate og blev præsenteret ved en pressekonference i Vatikanet

Leder

EU-dom afstikker grænserne for stamcelleforskning

Er det i orden, at stamcelleforskere anvender menneskefostre til fx at kurere alvorlige sygdomme?

Efter en afgørelse i EU-domstolen den 18. oktober er svaret et klart 'nej'. Med domstolsafgørelsen bliver det nemlig ikke alene forbudt for forskere i EU's medlemslande at tage patent på medicinske teknikker med stamceller, som er blevet tilovers fra fertilitetsbehandlingen af barnløse par. Dommen fastslår også, at ethvert befrugtet æg skal betragtes som et embryo (fosteranlæg) og at det ikke må gøres til genstand for hverken kommercielle eller industrielle formål, herunder patenter.

De katolske bispekonferencer i EU, COMECE, siger i en udtalelse til dommen, at den er "en milepæl i beskyttelsen af menneskeligt liv i EU's lovgivning", og at afgørelsen giver en "bred og videnskabelig sund definition af det menneskelige embryo".

Sagen blev i sin tid anlagt ved en tysk domstol af miljøorganisationen Greenpeace, der ønskede at udfordre det patent, den tyske stamcelleforsker Oliver Brüstle havde fået for behandling af patienter med Parkinsons sygdom med embryonale stamceller. Den tyske Forbundsstol har siden henvendt sig til EU-domstolen for at få klarhed på området.

Også de tyske biskopper hilser beslutningen velkommen. "En sejr for menneskets værd og et tydeligt signal mod menneskets manipulationstrang", siger hjælpebiskoppen i Augsburg, Anton Losinger, der desuden er medlem af Det etiske Råd i Tyskland.

Blandt forskerne er der, ikke overraskende, ingen eller kun ringe begejstring over afgørelsen. Således siger Oliver Brüstle, der var årsag til det oprindelige sagsanlæg, at med dommen har de europæiske stamcelleforskere mistet flere års værdifuldt arbejde, mens andre advarer om, at forskningsresultaterne nu vil blive anvendt af forskere i USA og Asien, der ikke har samme begrænsninger i deres forskning i embryonale stamceller.

Omvendt påpeges det af Peter Liese, medlem af Europa-Parlamentet for tyske CDU og doktor i human genetik, at nok opstiller afgørelsen et sæt klare etiske grænser for patentering på det bioteknologiske område. Men den forhindrer ikke forskning og udvikling på området, når blot det ikke sker med menneskelige embryoer, heller ikke på de tidligste trin af deres udvikling.

"Forskningen vil [fremover] fokusere på områder, som ikke giver anledning til bekymring, fx på voksne stamceller. Modsat embryonal forskning er allerede mere end 70 sygdomme blevet kureret ved hjælp af forskning i voksne stamceller", siger Peter Liese og tilføjer: "Derfor er domstolsafgørelsen også godt nyt for patienterne".

Selv om Den hellige Stol konsekvent afviser enhver forskning i embryonale stamceller, udelukker den ikke – ja, den støtter ligefrem – forskning i brugen af voksne stamceller. Det kommer konkret til udtryk gennem nylig indgået aftale mellem Vatikanet og den amerikanske biotekvirksomhed NeoStem om forskning på dette område. Aftalen sker ifølge Vatikanet for at fremme forskning i teknikker, der har til hensigt at hjælpe syge mennesker samtidig med at retten til liv bliver respekteret. Med aftalen signalerer Den katolske Kirke ikke kun, at grundforskning kan gå hånd-i-hånd med etik og Kirkens lære, men også, at Kirken ønsker at spille en konstruktiv rolle på et af de mest lovende områder inden for den medicinske forskning i dag. Det er i øvrigt første gang at Vatikanet indgår partnerskab med et børsnoteret selskab med henblik på at fremme videnskabelig grundforskning.

EU-domstolens afgørelse er et utvetydigt signal om, at livet fra dets allertidligste faser – også i reagensglasset – har en værdi, som aldrig må blive genstand for genstand for økonomisk vindings skyld. Dommen viser, at videnskab – trods alt – har en grænse.

Niels Messerschmidt

Vor Frue af Silkeborg

Smuk kopi af middelalderstatue indviet i Silkeborg.

Tekst: Ole le Fèvre

KIRKEKUNST Vor Frue Kirke i Silkeborg har netop indviet en ny Mariastatue. Statuen er udført med forlæg i den smukke middelalderlige Mariastatue, som befinder sig i kirken ved Ømborgen i Gl. Rye. "Projektet med statuen har været undervejs nogle måneder, og statuen er udført af billedskærer Claus Englund Pedersen fra Køge" udtaler Peter Apollo, medlem af menighedsrådet. "Projektet startede med et besøg hos billedskæreren i Køge i foråret, hvor vi fik lejlighed til at se Claus Englunds Pedersens arbejder. Billedskærerværkstedet viste sig at være meget interessant og sjældent sted at finde, idet der er tale om et familiefirma som gennem mere end hundrede år har arbejdet med restaurering af møbler, bygninger, og fremstilling af kirkeinventar.

Ved at bese Claus Englund Pedersens arbejder, fik vi tillid til, at Claus var den rette mand til opgaven. Herefter besluttede vi i menighedsrådet at starte en pengeindsamling i menigheden til anskaffelse af statuen. "Og Peter Apollo konkluderer:" Resultatet er vi overordentligt glade for - Mariastatuen er et smukt og veludført arbejde og vi vil glæde os hver søndag, når vi tænder et lys ved statuen. Hertil kommer, at Claus Englund Pedersen, som selv var til stede ved indvielsen af Mariastatuen, delagtiggjorde os i, at han under arbejdet med statuen har bedt adskillige bønner undervejs. Det er en stor glæde for os, at arbejdet er udført i en åndfuld atmosfære - og vi er taknemmelige for det gode samarbejde, vi har haft med Claus undervejs. Det har været spændende at følge processen med et gedigent stykke egetræ, hvorfra Mariastatuen langsomt har taget form. Ganske fascinerende." slutter Peter Apollo.

Forsker og præst

Schwerin mindes Niels Stensen med pontifikalmesse og seminar.

KIRKEHISTORIE Historien om guldsmedesønnen fra Klareboderne, der blev læge og berømt videnskabsmand, men døde i helligheds ry som fattig biskop i Schwerin, fascinerer stadig. I samtiden ragede han op i landskabet, for han stolede mere på sit eget skarpe intellekt end på datidens fastslåede naturvidenskabelige doktriner.

Som anatom lagde han navn til ductus Stenonis, udførselsgangen fra ørespytkirtlen til mundhulen. Han fastslog hjertets status som en muskel slet og ret, og som geolog var han banebrydende med sine teorier om, at bjerge engang var hævet havbund og at dyr og planter kan forstene.

Men på toppen af sin karriere tog Niels Stensen et usædvanligt valg. Synet af processionen til Kristi Legemsfest i Livorno i 1666 kastede ham ud i en troskrise, og året efter blev han katolik. Dette valg lukkede dørene for ham i Danmark. I 1675 blev han præsteviet og sendt til den fattige diaspora i Nordtyskland, hvor han døde som biskop den 25. november 1686. Stensen blev saligkåret den 23. oktober 1988.

Der er nu gået 325 år siden hans død, og det mindes man i Schwerin med et to dage langt festprogram. Programmet indledes fredag den 25. november med pontifikalmesse, der læses af biskop Czeslaw og hjælpebiskop Norbert Werbs fra Schwerin. Stensenkenderen msgr. dr. Hermann

Wieh fra Osnabrück holder på festdagen foredrag om Stensens spiritualitet, og samme dag åbner udstillingen "Niels Stensen – ein Leben für Glaube und Wissenschaft". Den følgende dag er der seminar med deltagelse af to danske kirkehistorikere, Helge Clausen og Jørgen Nybo Rasmussen. Seminaret byder på biografiske og videnskabshistoriske indlæg om Stensen samt en præsentation af Steno-arkivet i København. Deltagelse i festdagens arrangement er gratis, mens deltagelse i seminaret om lørdagen koster 15 euro.

Læs mere på www.hti-schwerin.de
LR

Frivillige bidrag og portostøtte

I den kommende tid modtager alle katolske husstande en opfordring til at yde et frivilligt bidrag til udgivelsen af bispedømmets avis, Katolsk Orientering.

Sådanne frivillige bidrag er af afgørende betydning for avisens økonomi, der i disse år lider

under stigende udgifter til trykning og distribution af avisen. Så tag godt imod opfordringen til at yde et frivilligt bidrag til KO – der er hårdt brug for det!

KOs redaktion takker for alle bidrag, store som små.

Kort nyt

Afslutningen på et 'barsk og undertrykkende regime'

Vatikanet siger, at den libyske leder Moammar Gadaffis død markerer slutningen på et 'barsk og undertrykkende regime', der byggede på magt i stedet for menneskelig værdighed. Samtidig udtrykkes der håb om, at blodsudgydelserne i det Nordafrikanske land nu kan bringes til ophør, og at en ny libysk regering vil begynde en genopbygningsfase, der bygger på "en inkluderende ånd" og social retfærdighed.

Vatikanet siger videre, at den libyske konflikt har været "lang og tragisk" og bør give anledning til refleksioner omkring "prisen for de ufattelige menneskelige lidelser", der fulgte i kølvandet på systemets sammenbrud. Det opfordrer den nye libyske regering til at forhindre yderligere vold forårsaget af hævntogter og igangsætte et forsoningsprogram.

"Det internationale samfund", hedder det videre i erklæringen, "bør yde en generøs hjælp til genopbygning af landet".

Polske biskopper vil reformere kirkeskattesystemet

Landets katolske biskopper ønsker at reformere systemet til finansiering af Kirkens drift. I fremtiden ønsker de, at hver borger frivilligt skal have mulighed for at betale én procent af sin skattepligtige indkomst til en bestemt kirke.

I Polen finansieres menighederne primært gennem kollekter og gaver. Desuden modtager alle kirker penge fra en statslig fond. Den blev etableret i 1950 af det daværende kommunistiske regering som kompensation for kirkelig ejendom, staten tidligere havde konfiskeret. Midler fra fonden bruges bl.a. til at betale sociale udgifter for en del af præsterne.

Den nye, anti-klerikale Palikot parti, der fik ti procent af stemmerne ved det nylige parlamentsvalg, kræver, at kirkefondene afskaffes.

I lang tid har landets borgere betalt én procent af deres skattepligtige indkomst til en social organisation. Ifølge bispekonferensens forslag skal borgere nu også have mulighed for frivilligt at betale yderligere én procent til en bestemt kirke.

Møde om nyevangelisering i Vatikanet

Lørdag den 22. oktober blev der afholdt et møde i Vatikanet om nyevangelisering med titlen "Nye medarbejdere i nyevangeliseringen – Guds ord vokser og spreder sig". På mødet deltog mere end 30 bispekonferencer samt repræsentanter fra såvel gamle som nye religiøse bevægelser. Pave Benedikt XVI har indkaldt til bispesynode med nyevangelisering som tema. Synoden afholdes i oktober næste år. Mø-

det den 22. oktober skulle bl.a. komme med forberedende bidrag til selve synoden.

Evangelisering har gennem 2000 år været en del af Kirkens opgave. I dag har Kirken brug for at finde et sprog og en måde at leve på, som bygger på en dybt rodfæstet identitet, en dyb længsel efter samhørighed med Kirken og en respekt og åbenhed overfor alle, der forkynder det glade budskab.

Den østrigske bispekonference vil drøfte reformmappell

De katolske biskopper i Østrig vil drøfte den appel om reformer i Kirken, som en gruppe katolske præster i landet underskrev for nogle måneder siden. Det oplyste nyhedsbureau Kathpress den 13. oktober.

Kardinal Christoph Schönborn af Wien siger, at de østrigske biskopper vil drøfte appellen fra det reformvenlige 'Austrian Priest's Initiative' på deres plenarmøde i november.

Med hensyn til præsternes "Opfordring til ulydighed", som blev offentliggjort tidligere i år og som skitserer områder, hvor præster opfordres til ulydighed, siger kardinal Schönborn, at mens præsterne i offentligheden kan efterlyse reformer i Kirken, har ordet "ulydighed" medført en splittelse i kirkelige kredse, og det er derfor nødvendigt at forholde sig til denne situation".

Religiøse ledere mødtes i Assisi

Mødet i Assisi den 27. oktober mellem en række religiøse ledere, herunder pave Benedikt XVI, bød i år ikke på fællesbøn.

"Mødet i år fokuserer på pilgrimsaspektet, ikke at vi beder sammen", sagde præfekten for Det pavelige råd for retfærdighed og fred, kardinal Peter Turkson, forud for mødet, der blev afholdt under overskriften "Sandhedens pilgrimme, fredens pilgrimme". Det markerede samtidig 25. årsdagen for den første Verdensdag for fred, der blev indstiftet af salige Johannes Paul II i 1986.

"Verden i dag har ligesom for 25 år siden brug for fred", sagde kardinal Turkson og tilføjede, at "efter to og et halvt årti med samarbejde og fælles vidnesbyrd mellem religionerne, er det nu tid til at vurdere resultaterne og relancere vores engagement i lyset af de nye udfordringer".

Blandt de 176 delegerede fra ikke-kristne trosretninger deltog 50 muslimer i mødet – hvilket er næsten fem gange så mange som ved det første møde i 1986. Modsat tidligere møder var Dalai Lama i år forhindret i at deltage. Fra den kristne verden deltager 31 delegerede, herunder Den økumeniske Patriark af Konstantinopel, Bartholomæus I og Den anglikanske Kirkes overhoved, ærkebiskop Rowan Williams.

For første gang nogensinde deltog en gruppe ateister på mødet.

Intet patent på embryonale stamceller

Embryonale stamceller kan ikke patenteres. Det fastslog Europa-Domstolen tirsdag den 18. oktober. Det sker efter en henvendelse fra Den tyske Forbundsdom-

stol. I 2009 søgte den tyske stamcelleforsker Oliver Brüstle om at få patent på embryonale stamceller, som gennem en ny metode kan omdannes til nerveceller og

13 måneder lang fejring af troen

Ordet 'Nyevangelisering' går som en rød tråd gennem flere af de initiativer, pave Benedikt XVI har igangsat de seneste år. Også det netop annoncerede 'Troens År' har til hensigt at styrke og udbrede troen.

Tekst: Niels Messerschmidt

NYEVANGELISERING Den 16. oktober erklærede pave Benedikt et 'Troens År', som skal hjælpe katolikkerne med at værdsætte troens gave, uddybe deres Gudsforhold og styrke forpligtelsen til at uddele troen. Annonceringen skete under søndagsmessen med deltagelse af delegerede fra en igangværende konference i Vatikanet om nyevangelisering.

Det er pavens ønske, at det tematiske år skal give "fornyset energi til hele Kirkens mission om at lede mennesker ud af den ørken, de ofte befinder sig i, og føre dem til livets sted; til Kristi venskab, Kristus, som giver os livets fylde".

Den hellige Fader meddelte også, at Troens År begynder den 11. oktober 2012 – på 50-årsdagen for åbningen af Det 2. Vatikanekoncil – og løber frem til Kristi Konges Fest den 24. november 2013.

Den 13 måneder lange fejring af troen vil, med pavens egne ord, blive "en nådens og udfordringens tid mod en stadig større Gudhengivenhed for at styrke vor tro på Ham og med glæde forkynde Ham for mennesker i dag".

En praktisk drejebog

I et efterfølgende apostolisk brev, der bærer titlen Porta Fidei (Troens dør), uddyber Den hellige Fader sine intentioner med det tematiske år:

"Troen vokser, når den leves som en kærlighed, man har modtaget og når den formidles i en erfaring af nåde og glæde".

Benedikt XVI siger videre, at Den katolske Kirkes Katekismus, der senest blev udgivet i 1992, skal tjene som en håndbog til hjælp for katolikkerne med at genopdage troens sandheder og uddybe deres forståelse af Kirkens lære.

Ifølge oplysningerne vil Troslærekongregationen senere udgive et 'notat', som skal

hjælpe de troende med at leve 'Troens År' på "den mest effektive og passende vis i troens og forkyndelsens tjeneste".

Vatikanets talsmand, p. Federico Lombardi, fortalte journalisterne, at Troslærekongregationens dokument vil blive offentliggjort i slutningen af året. Dets indhold, som fortrinsvis vil være af pastoral karakter, vil hjælpe biskopper og troende med at føre pavens opfordring om en dybere tro og pligt til at udbrede Evangeliet ud i livet, oplyste han.

Benedikt XVI erklærede i 2006 sit første tematiske år, der markerede 2.000-året for apostlen Peters fødsel. Siden fulgte Præstens År (2009-10), der dog kom til at stå i skyggen af de mange afsløringer af præsters seksuelle overgreb i flere europæiske lande; herunder en sag fra i begyndelsen af 1980'erne, hvor pressen anklagede paven – mens han fungerede som ærkebiskop af München og Freising – for at lade en præst vende tilbage til sit sogn selv om denne var anklaget for seksuelle overgreb.

Troens År skal styrke katolikkernes tro og understrege deres pligt til at udbrede det glade budskab. Foto: Sarah Frank, Pfarrbriefservice

Biskop Czeslaw fylder 60 år

Torsdag den 17. november fejrer bispedømmet ham.

På selve dagen, kl. 17.00 holdes festmesse med biskoppen som hovedcelebrant i Skt. Ansgar Domkirke, Bredgade 64, 1260 København K.

Efter messen er der reception i menighedssalen. Alle er velkomne.

I stedet for en personlig gave ønsker biskoppen, at man betænker bispedømmets præstestuderende. Det kan ske ved at indbetale et beløb på bispekontorets giro nr. 500-1471 mærket "præstestuderende."

dermed helbrede fx Parkinsons sygdom og blindhed, ifølge forskeren.

De tyske katolske biskopper hilser beslutningen velkommen.

Læs mere på www.katolsk.dk

Rettelse til K.O nr. 17 side 3

I artiklen "Giv dine søskende håndslag på hjælp" skriver KO, at der i år er blevet oprettet 1.100 nye bispedømmer.

Det rette tal er 100 - vi beklager fejlen.

Redaktionen

"Vi har brug for de unges profetiske stemme"

Meget kateketisk materiale og kurser beskriver, hvordan man kan arbejde med børn og unge. Men kun lidt beskæftiger sig med det vigtige 'Hvorfor?'. Det vil et forskningsprojekt i ungdomsteologi råde bod på.

Tekst og foto: Niels Messerschmidt

UNGDOMSLOGI Der er en "him-melråbende mangel" på teologisk tænkning omkring børne- og ungdomsarbejdet, mener p. Christian Noval.

"Deciderede ungdomsteologiske bøger findes der kun meget få af, heraf stort set ingen katolske, mens der findes flere udemærkede sociologiske og pædagogiske studier. Det betyder naturligvis ikke, at ingen tænker teologisk om emnet, men der mangler en samlet oversigt", forklarer han og mener, at det skyldes, at børne- og ungdomsarbejdet ofte ses som et gennemgangs-område. "De fleste bliver kun få år i ungdomsarbejdet og smutter så videre til andre områder indenfor Kirken".

Katolsk Orientering har talt med p. Noval i anledning af hans igangværende forskningsarbejde, som i løbet af de næste 3 år vil resultere i en doktorafhandling om ungdomsteologi. Et gennemgående træk i hans forskning bliver at belyse og besvare den rolle, ungdommen har relation til 'den voksne Kirke'. Og hvilken teologisk betydning man skal tillægge ungdomsårene.

"I kirkelig sammenhæng hersker der udbredt forvirring om, hvad børne- og ungdomsarbejdet er for noget. Mange steder, især i Den katolske Kirke, er det blevet et synonymt med sakramentalforberedelse eller – i lidt bredere sammenhæng – kristen undervisning", hvilket Christian Noval finder problematisk, fordi katekesens primære formål er at (ud)danne troen: "Katekismus og undervisning kan være et fint udgangspunkt for at arbejde med børn og unge, men det kan ikke være det eneste børne- og ungdomsarbejde".

Unge profetiske rolle

I den katolske Kirke handler meget af ungdomsarbejdet som sagt om at forberede og knytte de unge til Kirkens liv gennem katekese og sakramentforberedelse. Ifølge Christian Noval udspringer dette af en

klassisk måde at betragte børn og unge på, nemlig som 'ufærdige' individer, man gennem undervisning og vejledning sporer ind på det 'voksne liv'. Men herved kommer man let til at overse ungdommens særlige kvalitet og betydning, for i følge Noval er en ungdomsteologi nødt til at besvare spørgsmål som: Hvad er de unge i forhold til Kirken, og hvad kan de tilføre den? Hvad er den teologiske betydning af ungdommen i forhold til barndommen og det voksne liv?

"Tænk nu hvis Gud, gennem de unges grundlæggende måde at være på, ønsker at tale til os voksne? Hvad er da den teologiske betydning af det? Anskuet på den måde kan de unge have en profetisk rolle at spille i forhold til resten af Kirken? Det er en væsentlig del af tesen for min afhandling", forklarer han.

Centralt i Christian Novals syn på de unge og deres rolle i Kirken er den opfattel-

se, at der i barn- og ungdommen er noget, som er nødvendigt for os voksne. Jesus selv siger, at vi skal blive som børn igen for at komme ind i himmeriget. Børn bliver så at sige profeter og vidner for de voksne. Derfor skal voksne være lydhøre overfor, hvad de unge kan tilføre Kirken.

"Et kendetegn ved de unge er, at de altid er passionerede og har en anden og større sensibilitet over for vores samtid. Vi har brug for de unge for at se udover det vante og for bedre at forstå vor samtid", mener Christian Noval.

"Men det betyder ikke, at der nu vendes om på det hele og at de unge har forstået det hele. Det har de ikke! Men de har en meget speciel rolle som samtidstolkere og som en passioneret del af Kirken", pointerer han. "De har stadig behov for at vokse i troen

gennem eksegetiske studier [her er en vanskelighed, påpeger han, at Jesus ikke taler meget om de unge, og når han gør det, er det ikke på den måde, vi forstår unge i dag] og gennem studiet af kirkelige dokumenter og udtalelser, som Kirken op gennem historien har fremsat om emnet. I nyere tid er salige Johannes Paul II en af de få teologer, som har haft en egentlig ungdomsteologi. Men også den tyske jesuit Karl Rahner og schweizeren Hans Urs von Balthasar har beskæftiget sig med barndommens teologi. "Jeg befinder mig i en lang læse- og genlæringsfase af blandt andet værker om teologisk antropologi. Først herefter kan der ske en afklaring i forhold til indsnævring af emnet. Men opgaven kommer højst sandsynligt til at tage udgangspunkt i værker fra Rahner og von Balthasar", oplyser

”Vi bliver ikke en fuldstændig Kirke uden at de unge er med i det”.

og få en dybere indsigt og mere livserfaring. Men min pointe er, at de har noget, vi andre har brug for. Eller for at stille det lidt på spidsen: Vi bliver ikke en fuldstændig Kirke uden, at de unge er med i det”.

Akademisk løbebane

Christian Noval siger til Katolsk Orientering, at han ønsker at tilgå emnet på klassisk, katolsk teologisk vis; det vil sige

Christian Noval. Sideløbende hermed vil delresultaterne af hans forskning blive præsenteret på internationale konferencer om ungdomsteologi – noget Christian ikke er ubekendt med, idet han allerede i flere år har været tilknyttet en international gruppe af teologer, der forsker i området.

Når Christian Noval – som allerede er uddannet lic.theol. i eksegeese – om nogle år forhåbentlig kan smykke sig med titlen 'Doktor i ungdomsteologi', er det hans håb at kunne fortsætte den akademiske løbebane.

"Vi har ikke længere præster i bispedømmet, som primært beskæftiger sig med det akademiske område. Det er symptomatisk, at den sidste danske, katolske teologiske udgivelse var biskop Hans Martensens bog 'Barnedåb og omvendelse' fra 1981. Så jeg håber med tiden at kunne være med til at motivere en kvalificeret teologisk samtale i bispedømmet".

På det personlige plan håber han fremover at undervise om ungdomsteologi på internationalt plan. "For at opkvalificere det allerede eksisterende børne- og ungdomsarbejdet, drømmer jeg også om at være med til at arrangere en konference for folk, som arbejder professionelt med børne- og ungdomsarbejde i Kirken. Men forude venter mange studier og en del forskning", slutter p. Christian Noval.

Christian Noval er gået i gang med et forskningsprojekt, som vil munde ud i en doktorgrad i ungdomsteologi.

Kan vi nå op over 15?

Historien om hvordan DUK Odense fik vokseværk.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

DUK "Det er på grund af p. Daniel og sr. Teresa, at vi er nået så langt", siger Kim. Vi sidder i Odense i Sankt Albanis lækre, lyse menighedslokaler i en restaureret gammel bindingsværksejendom. Det summer af liv omkring os, for vi er til møde i DUK.

"Det hele begyndte meget småt. Kan vi nå op over 15, spurgte vi os selv. Ja, det kan vi da sagtens sagde p. Daniel, og som du kan se, går det rigtig godt her i Odense.

I aften er der 35, og vi sætter hele tiden nye mål. Vi vil gerne styrke netværket og nå længere ud. I aften er der seks med fra Svendborg", siger Kim, der er næstformand i DUK Odense. DUK Odense er med sine

300 medlemmer den største i Danmark.

Men det har været hårdt arbejde at komme så langt. Præcis timing, netværk, udholdenhed og godt samarbejde mellem præsten og DUK er noget af hemmeligheden bag succesen i Odense. "De første gange gik det lidt trægt; men vi er efterhånden nået frem til en model for hvordan man afvikler en aften. Der skal være flow over det, for

hvis ikke der er et spændende program, hvor der sker noget, siver folk lige så stille. Der kommer nye hver gang. Det sker som regel ved mund til mundmetoden, og vi arbejder på at få de nye til at føle sig velkomne.

Vi bruger for eksempel navnelege for at de kan komme til at lære hinanden at kende, og vi prøver bevidst på at blande folk, der ikke kender hinanden så godt. Hver aften er der en ledergruppe på seks personer, som har ansvar for arrangementet. Jeg er fast tovholder – men ellers er der hele

tiden forskellige med i ledergruppen. Det styrker også at få ansvar sammen med andre. Hver tredje måned udleverer vi evalueringsskemaer, for vi er nødt til hele tiden at få feedback på det vi laver. Lige p.t. er der meget stor interesse for at vi skal have nogle arrangementer med levende musik", siger Kim.

Sidste nye initiativ fra Odense er "Kend din tro" – møderne for unge op til 30 år, hvor man vil tage fat på i "de svære etiske problemstillinger og udviklede trossandheder", lover Sankt Albani Kirkes hjemmeside. I Odense er der også ungdomsmesser med fællesbuffet bagefter, hvor der kommer mellem 80 og 100. Ungdomsmesserne er tænkt som en mulighed for forældrene for at se de unge sammen med deres DUK-kammerater. *Hvad sker der på et Kend din Tro – arrangement, og hvordan laver man ungdomsmesser i Odense? Læs mere om DUK Odense på www.sct-albani.com og i de næste numre af KO.*

”På en måde må vi begynde fra bunden igen”

En spadseretur i det nordsjællandske efterårslandskab dannede rammen om et uformelt interview med biskop Czeslaw i anledning af hans 60-års fødselsdag.

Tekst: Bertil Frosell, redigeret af Niels Messerschmidt. Foto: Omar Ingerslev

INTERVIEW *Det virker som om, du er meget fri og hjemme, når du kommer ud i naturen. Du er god til at finde svampe, men du virker også nærmest lettet derude.*

Jo, lettet er måske et stærkt udtryk, men naturen er et sted, hvor jeg føler mig hjemme, og som barn havde jeg endnu større interesse for naturen. Jeg kunne godt lide at gå på opdagelse, og jeg var meget interesseret i fugle. Det er jeg stadig, men var det endnu mere den gang. Jeg mener også at have sans for skønheden i naturen og kan godt lide at opsøge steder, der landskabsmæssigt er smukke og harmoniske.

I virkeligheden kan du vel ikke betegnes som et bymenneske.

Jeg vil nu ikke sige, at jeg ikke er noget bymenneske. Jeg har jo aldrig selv kunnet bestemme, hvor jeg ville bo (ler). Det er noget, der har givet sig selv, så jeg har aldrig skullet træffe valget mellem by og land. Jeg føler mig godt tilpas begge steder, men jeg har jo ikke boet fast på landet i, det bliver vel, 40 år. Så jeg kan ikke vide, hvordan det ville være, hvis jeg pludseligt blev anbragt på landet. Jeg savnede ikke storbymiljøet, da jeg var barn og helt ung, og jeg trives godt i en storby som Rom, en hovedstad som København og også i provinsbyerne.

I Kirkens centrum

Kan du sige noget om, hvad det betød, at den første storby, du landede i, blev Rom? Jeg betragtede Rom ikke som storby, men

som Kirkens centrum, og ligesom senere med Nordjylland, havde jeg forsøgt at sætte mig ind i stedet, og hvad der var at se, i byens historie og ikke mindst kirkeliv. I øvrigt var det ikke mit første besøg, da jeg kom til Rom. Min konfirmationsrejse gik til Rom. Den varede kun en uge; men jeg fik set en hel del.

”Kirken er ikke en institution, der altid hjælpes frem af de statslige strukturer.

Da du så kom til Rom, dumpede du ned i et tysksproget miljø.

Ja, og det var ikke mit eget valg. Da jeg var begyndt at tænke på at blive præst, havde jeg et stort ønske om at komme til Rom og havde regnet med, at det skulle blive Propagandakollegiet, fordi min sognepræst, pastor Vick, havde studeret dér. Han sværmede for Propagandaen ligesom de andre ældre præster i hans årgang. Lidt ureflekteret mente jeg, at det var dér, jeg skulle hen, men Propagandakollegiet var noget helt andet dengang end i de gamle præsters studietid og meget mere specifikt rettet mod de klassiske missionslande.

Det tyske miljø var mig nu heller ikke fremmed. Interessen for Tyskland havde jeg allerede, så det var absolut en god oplevelse at komme til Germanicum, og jeg er meget taknemmelig for, at jeg fik lov til at studere dér.

Det gjorde jo, at du kom hjem til Danmark som polyglot. Du kunne dit modersmål og polsk og tysk flydende. Du var så god til italiensk, at du kunne blive præst for den italienske menighed, og så havde du sprogene fra din nysproglige studentereksamen. Men jeg véd, at du har en ganske særlig interesse for den

angelsaksiske verden, som du stadig forfølger. Hvor kommer den fra?

Det er svært at sige. Det er ikke en interesse, jeg har arvet, eller som andre mennesker har sporet mig ind på. Det er ligesom med fuglene og kirkearkitekturen.

En travl hverdag

En anden interesse er jernbaner. Har du samme tid til at dyrke den, nu hvor du er blevet en travl biskop?

Nej, men det er ikke noget, der har taget meget tid. Det er noget, jeg har læst en hel del om, og når lejlighed byder sig, opsøger jeg ”ferroviale helligdomme” enten i form af stationsbygninger eller jernbanestrækninger, nedlagte eller rester af næsten totalt forsvundne baner. Det betragter jeg også som et aspekt af min interesse for naturen, for selv om jernbaner er noget meget teknisk, der kunne ses som menneskets angreb på naturen, så viser det

sig, at jernbaner kan føje sig ind i naturen på en meget god måde. Lige som andre af kulturens indgreb i naturen kan de være med til skabe en smuk helhed, hvad enten det er jernbanebroer, -dæmninger eller -bygninger.

Vi var inde på arbejdspresset, som gør, at man ikke kan forfølge sine mere hobbyprægede interesser så intensivt, som man ellers ville gøre. Din kalender er jo meget fuld. Bliver du stresset?

Nej, det synes jeg ikke. Nogen gange synes jeg, at der virkeligt meget og meget på én gang, men på en eller anden måde når jeg det tit. Spørgsmålet er selvfølgelig, hvordan, men det er aldrig sådan, at jeg bliver efterladt i en tilstand af stress og frustration.

Har det noget med din robuste fysik at gøre?

Jeg véd ikke hvor robust min fysik er, jeg er jo ikke nogen sports-type, men jeg forsøger da at leve nogenlunde sundt. Jeg har heller ikke haft de store – slet ikke langvarige – helbredsmæssige problemer. Men jeg tror mere, det er et temperamentsspørgsmål end et spørgsmål om fysik.

Om kollegialitet

Jeg vil gerne høre noget om den præstelige kollegialitet helt konkret. Hvad kan en biskop gøre, for at hans præster kan få et forhold, der har nogle af de træk, som en familie har?

Det er en stor opgave, og jeg tror ikke, jeg har hele løsningen. Man må understøtte bevidstheden om, hvordan man lever som præst. Herhjemme er vores præsteskab meget sammensat. *Fortsættes side 9* ►

FOCOLARE Hvad har økologisk pasta, jordbærkompot i balsamicoeddike og antirynkecreme med pave Benedikts rundskrivelser at gøre? En hel del når producenten hedder Terre di Loppiano. Terre di Loppiano er en smuk gammel vingård i Chianti-distriktet – men den er ikke en helt almindelig virksomhed.

Den tilhører nemlig Focolare-bevægelsen, som opstod i 1940'erne under luftbombardementerne af Trento i Norditalien. Her samledes en gruppe unge kvinder i beskyttelsesrummene. De var blevet inspirerede af tanken om broderskab mellem mennesker og brændte for at leve Evangeliet i hverdagen. I 1944 organiserede de sig i det første bofællesskab. De valgte navnet focolare, der betyder arnested og signalerer varme, liv og fællesskab. Bevægelsen voksede støt og roligt. I 60'erne arvede den en stor gammel vingård i nærheden af Firenze. Her byggede man i de følgende år byen Loppiano, hvor der i dag lever ca. 800 personer fra 60 lande. Hverdagen leves som så mange andre steder; men målet er at leve efter en fællesskabsbaseret spiritualitet, hvor etniske og kulturelle forskelle er en berigelse og ikke en forhindring. I dag er der 35 små focolarebyer spredt på fem kontinenter.

Fællesskabsøkonomi

I takt med at globaliseringen har sat en ny økonomisk dagsorden har bevægelsens tanke om fællesskab og broderskab mellem mennesker udviklet sig fra det lokale til det globale fællesskab. I 1991 besøgte Chiara Lubich (Focolare-bevægelsens stifter) Brasilien. Sao Paulo set oppe fra flyet var et fascinerende syn; men kransen af favelas omkring den smukke gamle bykerne lignede en tornekrone, tænkte Chiara. Hvad er det egentlig for en verden, der magter at bygge skyskrabere, men ikke kan forhindre at børn dør af sult hver eneste dag, spurgte hun sig selv.

Ideen om fællesskabsøkonomi blev født under Chiara Lubichs besøg i Brasilien. Tanken var at bruge markeds kræfterne konstruktivt til målet om at omsætte idealer om broderskab til konkret økonomisk virkelighed. Snart opstod en idé om at udvikle en ny form for økonomisk tænkning. Man ville motivere virksomheder til at netværke og pulje en del af overskuddet til projekter for mindre privilegerede. En tredjedel af overskuddet skulle investeres i sociale projekter, en anden tredjedel i at lære personalet i virksomhederne mere om tanken bag fællesøkonomi. Den sidste tredjedel skulle gå til investeringer i virksomheden. Grundfilosofien bagved var at skabe fællesskabsånd i virksomhederne, op-

Venskab og markedsøkonomi

Focolares bud på en humanisering af globaliseringen.

Tekst: Lisbeth Rütz

mærksomhed på hinanden og bedre evne til at rumme også de svage medarbejdere.

Styrken ved konceptet med fællesøkonomi er, at det kan bruges i alle kulturer uanset religiøst medarbejdernes tilhørsforhold. I dag har mere end 750 virksomheder i hele verden sluttet sig til projektet med fællesskabsøkonomi.

Mikrolån og resocialisering

Et eksempel på hvordan en almindelig virksomhed kan praktisere ideen om fællesskabsøkonomi er den filippinske Kabayan Bank. Den tilbyder samme bankydelser som andre banker, men er alligevel helt sin egen. Kabayan Bank har nemlig en missions- og visionserklæring på sin hjemmeside. Erklæringen udtrykker "tillid til det guddommelige forsyn" og sætter sig for at udvikle medarbejdernes potentiale bedst muligt så kunderne – især de små virksomheder – kan få så god en service som overhovedet muligt.

Tidligere kørte den familiedrevne bank som en helt almindelig virksomhed. Man var egentlig ikke interesseret i at ekspandere, men valgte på inspiration af Focolare at satse på et mikrokreditprogram. Programmet er målrettet fattige mennesker der vil starte egen virksomhed. Der lånes små beløb ud uden sikkerhed både til grupper og til enkeltpersoner. "Mikrokreditte har ført til et paradigmeskift i vores bank. Den har fået os til at se de fattiges potentiale", siger en af bankens ejere, Teresa Ganzon.

Et andet eksempel på fællesøkonomi er kooperativet Roberto Tassano i Genua. Giacomo Linaro og Piero Cattani havde et lille firma, der reparerede husholdningsmaskiner. Firmaet blev omdannet til et kooperativ og tog navn efter en god ven der var død ved en ulykke. I kooperativet netværker mange forskellige slags virksomheder, blandt andet plejehjem, feriecentre med social profil og konsulentvirksomheder. En del af overskuddet bliver puljet og brugt til at skabe nye arbejdspladser i kooperativet for marginaliserede på arbejdsmarkedet – for eksempel prøveløsladte og exnarkomaner.

Men fællesskabsøkonomi er nu også blevet et fag på universitetet. Hvert eneste år kommer der nye specialer og Phd-afhand-

linger om emnet. Så luftige begreber som "kærlighed" og "broderskab" bliver indført i de økonomiske studier. "I fællesskabsøkonomien står effektivitet og lønsomhed ikke i modsætning til hinanden. Fællesøkonomien forener effektivitet og solidaritet og vil gerne fremelske en giverkultur, der ikke ser de fattige som et problem, men tværtimod som en kostbar resurse", fortæller Benedetto Gui, professor i økonomi ved universitetet i Bologna. Gui har arbejdet videnskabeligt med emnet og rejst over hele verden for at studere fællesskabsøkonomi i praksis.

Sibillas og Elizabeths erfaringer

Herhjemme er der ikke så mange endnu, som har erfaringer med fællesskabsøkonomi. Men i juli holdt professor Gui seminar om ideen for en lille gruppe interesserede. Sibilla van Haastrecht fra Focolare-fællesskabet på Strindbergsvej i Valby fortalte K. O. om sine egne erfaringer. Som helt ung var hun med til at skaffe sponsorer til og organisere et cykelløb. Pengene fra projektet var med til at financiere et hospitalsbyggeri i Cameroun.

I Loppiano arbejdede hun på keramikværkstedet Centro Ave, som laver sakral kunst. Her oplevede hun en atmosfære, der var meget anderledes og mere åben end på andre arbejdspladser.

En anden af deltagerne på seminaret var Elizabeth Knox-Seith, der er præst ved Helligåndskirken i København og engageret i den nye klosterbevægelse, som arbejder på at grundlægge nye, klosterlignende fællesskaber i Danmark.

En stor inspirationskilde for hende har været det økumeniske Iona-fællesskab, hvor beboerne giver 10 % af deres indtægt til sociale projekter. Hun interesserer sig først og fremmest for fællesskabsøkonomi som et redskab til at leve mere socialt ansvarligt i sin hverdag.

Pave Benedikt og markedstænkningen

Når man køber pastaen, frugtkompotten og rynkecremen fra Terre di Loppiano, køber man også filosofien om broderskab på tværs af territoriale og åndelige grænser. Og den filosofi har fundet genklang hos pave Benedikt.

For tre år siden kom hans tredje rundskrivelse "Caritas in Veritate" – hans første om sociallære og den første rundskrivelse om sociallære siden "Centesimus Annus" af Johannes Paul II (1991). Det ligner en tanke, at den blev lanceret umiddelbart før G8-topmødet i Italien, for "Caritas in Veritate" er en protest mod den vilde kapitalisme og dens tro følgesvende, grådighed og kynisme. Globaliseringen og den verdensomspændende økonomiske krise er den dystre baggrund for rundskrivelsen, der analyserer krisen, men ikke kommer med direkte anvisninger på, hvordan den skal konfronteres.

Focolares indflydelse på rundskrivelsen er sine steder meget tydelig i Caritas in Veritate – for eksempel i kapitel 3 med overskriften "Broderskab, økonomisk udvikling og det civile samfund". Paragraf 34 fokuserer på giverkulturen, som er en central størrelse hos Focolare. "Mennesket

er skabt til at give og til at modtage; herved udtrykker og realiserer mennesket sin åndelige dimension," (side 46).

I samme kapitel kommer Focolare-begreber som "venskab" og "fællesskab" på banen. De skal være med til at humanisere globaliseringen og markedstænkningen, der ikke i sig selv ses som noget dårligt:

"Kirkens sociallære hylder den opfattelse, at sande menneskelige relationer – som venskab og fællesskab, solidaritet og gensidighed også kan eksistere i økonomiske sammenhænge; ikke kun uden for disse eller som noget der efterfølgende kan hægtes på. Det økonomiske område er hverken økonomisk neutralt eller umenneskeligt og antisocialt af væsen. Også det er omfattet af menneskets virke og må netop derfor struktureres og institutionaliseres med udgangspunkt i moralske synspunkter," (side 50).

I paragraf 46 nævner pave Benedikt fællesskabsøkonomi som et godt eksempel. Der tales om en ny form for virksomhed, der inddrager både det private og det offentlige og ikke udelukker profit

"Men betragter profitten som et middel til opnåelse af både sociale og menneskelige mål (side 67). Disse virksomheder er parate til "at opfatte profitten som et middel til at opnå en menneskeliggørelse af både markedet og hele samfundet" (side 67)

Det er i synet på profit som et gode, så længe det ikke er et mål i sig selv, at pave Benedikt og Focolarebevægelsens tanker om fællesskabsøkonomi finder hinanden. Det skal blive spændende at følge resultaterne, efterhånden som tanken om fællesskabsøkonomi omsættes mere og mere i praksis.

Læs mere om fællesskabsøkonomi på Focolarebevægelsens websites www.edc-online.org/en og www.focolare.dk Alle citater fra Caritas in Veritate er fra den danske oversættelse v. Hans Thulstrup m. p. Thomas Birkheuser som teologisk rådgiver. Rundskrivelsen er kommet i år på Ansgarstiftelsens forlag, se www.katolsk.dk

Jesu Hjerter Kirke i Stenosgade på tiden for dens indvielse i 1895. (Illustreret Tidende)

Johannes Jørgesen og Stenosgade

Om jesuitternes rolle i Johannes Jørgensens konversionsproces.

Tekst: Stig Holsting

JESU SELSKAB Digteren Johannes Jørgensens vej til katolicismen dannede ikke en lige linje mellem to på forhånd forudsigelige punkter. Enhver, som har læst hans egne skildringer, kan nok i bevidstheden om, at han jo endte som veletableret ”katolsk forfatter” mene, at hans religiøse omvendelsesproces så at sige var stukket ud på forhånd om end med indlagte spekulationer og svinkeærinder undervejs.

Det er i korthed også korrekt

Læsningen af først og fremmest ”Rejsebogen”, som han skrev umiddelbart efter sit første besøg i Assisi i 1894, er en ærlig beskrivelse af hans mange overvejelser og tvivl. Ligeledes er den samme proces, som han beskriver den i erindringsværket ”Mit Livs Legende” en levende redegørelse for hans mange åndelige svingninger. Hans omvendelsesproces var ikke en åndelig vækkelse, som kom over ham med ét slag. Det var en intellektuel proces, naturligvis drevet af trangen til at finde et trygt åndeligt ståsted, som kunne give ham støtte og trøst i en turbulent tilværelse, som i de bevægede ungdomsår i den københavnske kulturradikale bohème havde bragt ham langt væk fra barnetroens stabilitet. Mødet med den nykonverterede unge jøde, Mogens Ballin satte nok yderligere skub i hans overvejelser, men Ballins håndfaste

forsøg på at bringe vennen sikkert i katolsk havn under deres tre måneder lange samvær i Assisi og det nærliggende La Rocca Sant’Angelo havde nogle naturlige modreaktioner til følge. Skildringen af dette ophold lader os nok ane visse uoverensstemmelser, men ikke, i hvor høj grad det nær havde bragt ham andre steder hen end ind i den katolske Kirke. Den viden skal vi hente i hans dagbøger.

Ved at læse dem der dækker perioden fra hans første ophold i Assisi og til hans konversion i februar 1896, får man et tydeligt indblik i de voldsomme spekulationer, som vi nok i dag mener naturligt ville føre ham til katolicismen, men som ingenlunde var en selvfølge for ham selv under processen. ”Konversionsdagbøgerne” er i høj grad præget af de mange tvivl, som både før og efter selve optagelsen plagede ham. I dagbogen for 2. februar 1895 – altså på den tid han søger optagelse i kirken – skriver han f.eks.: ”Men, o min Gud hvor jeg er træt af at teoretisere ... jeg er ikke Tænker, og kan dog ikke aflade at tænke”. Senere samme dag noterer han: ”Jeg føler, at Schopenhauer er den ny Tids Profet for Tilbagevejen til Gud – en Apostel for det sande Evangelium, som ogsaa var Vedadigternes, Buddahs og Christi”.

Han ønskede frem for alt sjælfred og dertil ro i sit hormonale liv. Det meste af den

lekture, som han i denne tid gennemlæste, bragte ham ikke denne ro, men førte ham ofte på vildspor i forholdet til katolicismen. Til sidst indså han dog, at han var nødt til at få en afklaring på sine mange sjælelige udsving og søgte en katolsk præst for at høre, om det nu var den rigtige vej for ham. 21. februar (1895) står han i Stenosgade og noterer følgende i sin dagbog: ”Staar oppe i Jesuitternes Vindue og ser ned i de gamle Gaarde bagved, og Folk færdedes dernede og arbejdede, og Solen skinnede og Fuglene sang i nogle gamle Trækroner. Og jeg tænkte på alle disse Mennesker, som lever Livet under Loven – lever det og er tilfredse. Der må være en ringere Formel, et enkelt Trylleord, hvormed alt opfyldes...”. Men trylleordet fandt han ikke.

Pater Brinkmann

Det er påfaldende, så lidt tiden for hans undervisning i det hele taget fylder i hans dagbøger. I erindringsbøgerne gør han ærligt rede for den skuffelse, som selve konversionen var for ham; den bragte ham ikke med et trylleslag den fred, han så brændende ønskede. Tvivlen slap ham ikke – og slap ham aldrig, skal det tilføjes, selvom læsningen af hans mange bøger kunne forlede læseren til at tro noget andet. Hans voldsomme skrupuløsitet hjemsøgte ham ofte og gjorde ham livet besværligt.

Den dag Johannes Jørgensen opsøgte pater A. Brinkmann i Stenosgade på Vesterbro i København, præsenterede han efter eget udsagn præsten for en imponerende liste over al den litteratur, han havde gennemlæst for at få et indblik i troens og kirken væsen. Men pater Brinkmann lod sig ikke imponere og sagde, at den eneste bog, som i virkeligheden var nødvendig nu var en katolsk ketekismus. Og den lånte han så af præsten.

Johannes Jørgensen boede på det tidspunkt på Hauchsvej nr. 20 på Frederiksberg (huset eksisterer ikke mere), hvor hans sognekirke i virkeligheden var Rosenkranskirken i Boyesgade på grænsen mellem Frederiksberg og Vesterbro. Han giver ikke nogen forklaring på sit valg af præst. Jesu Hjerter Kirke var netop indviet (1895), og det midlertidige kapel i Stenosgade havde han flittigt søgt. Måske er dette forklaringen – her var der altid en præst hjemme. Vi ved også, at denne kirke i flere år blev et omdrejningspunkt i hans ydre religiøse liv. Måske var det en af hans katolske venner, som havde anbefalet ham at søge til jesuitterne i Stenosgade, som på den tid var stærkt søgte af potentielle konvertitter. Stedet og præsterne var ved at blive kendte for deres store viden og fik af samme grund en placering i tidens litteratur (Se Bernadette Preben-Hansens artikel i KO 21. okt. 2011). Desuden havde jesuitterne et vist uheldssvangert ry båret af den efterreformatoriske antikatske propaganda; det var farlige sjælelokkere! Og Johannes Jørgensen yndede at lade sig provokere og udfordre på det åndelige felt, og det havde han et stort behov for i sine vanskelige overvejelser, hvor han i dagbøgerne diskuterer voldsomt med sig selv og i øvrigt giver svar på tiltale, når han bliver angrebet.

Konversionens antiklimaks

Selve optagelsen foregik, som man kan læse i hans erindringer, foran Mariaaltret i Jesu Hjerter Kirke den 16. februar 1896.

Hvem der var vidner ved optagelsen, ved vi ikke; han nævner det ikke selv hverken i dagbogen eller i erindringerne, og kirkens konvertitregister rummer ingen

oplysninger om hans optagelse. Men i sine erindringer beretter han åbent, hvordan han følte sig som en hykler, der havde svært ved at stå ved sine løfter. Hvad vi savner i hans erindringer, finder vi imidlertid i romanen Vor Frue af Danmark (udg. i år 1900). Hovedpersonen, Herman Ronge er hans alter ego, som konverterer til den katolske Kirke. Præsten, som forestår handlingen, pater Gregor, er et kærligt portræt af pater Brinkmann og i scenen, hvor Ronge bliver optaget i kirken, falder de samme ord, som Johannes Jørgensen ifølge sine erindringer refererer pater Brinkmann for: ”Er De nu lykkelig?”. Og det følte hverken Johannes eller Ronge, at de var.

Det var ikke pater Brinkmann, som hørte hans første skriftemål, men dennes medbroder, pater Joseph Schmidt. ”Som Paulus har De atter og atter stampet mod Brodden og ikke villet overgive Dem”, havde præsten sagt til ham. Selv følte han ofte siden, at han endnu ikke havde overgivet sig. Kort før sin optagelse havde han udgivet sit lille skrift Livsløgn og Livssandhed. Det havde vakt stor opsigt – nogle roste det, andre vendte ham ryggen som f.eks. Gustav Wied. Pater Brinkmann pålagde sin unge konvertit et skriveforbud på ti år mod at forsvare sig mod sine angribere – en foranstaltning, han senere betragtede som sin redning, for det tvang ham til en indre erkendelse.

I 1903 flyttede Johannes Jørgensen med sin familie til Gentofte, først til et lejet hus (Refugium) på hjørnet af Smutvej og Villvordevej og i 1906 til Forårsvej 12, hvor familien købte hus. Sognekirken blev nu Sankt Andreas kirke på Ordruphøj, og flere af hans sønner kom i skole hos jesuitterne på S. Andreas Kollegiet.

Efter at Johannes Jørgensen i 1916 havde udgivet sin stærkt anklagende bog ”Klokke Roland” vendt mod tyskernes voldelige fremfærd i Belgien under den 1. Verdenskrig, vendte mange af hans tidligere tyske venner sig imod ham. Da de fleste jesuitter i Danmark var af tysk herkomst, kunne det næsten ikke undgå at komme til at præge forholdet mellem ham og nogle af præsterne. Bevarede breve antyder, at nogle præster følte sig under en vis anklage – noget, Johannes Jørgensen dog forsøgte at mane i jorden.

Under Jørgensens mangeårige ophold i Italien var det især franciskanerne, som dannede hans klerikale omgangskreds – han befandt sig i det hele taget bedst ”mellem Bønder og Franciskanere”, som han udtrykker det i Pilgrimsbogen. I mange år var han tilknyttet franciskanernes 3. orden.

Den unge Johannes Jørgensen. (Tegn. af Kristian Kongstad 1898)

Kunst der kræver tilvænning

Øjenåbnende bog om Arne Haugen Sørensens kirkekunst.

Tekst: Benedikte Brisson

KIRKEKUNST Kan billeder noget ord ikke kan? Sådan spørger Lisbeth Smedegaard i bogen om Arne Haugen Sørensens kirkekunst. Kan man overhovedet tale om moderne kirkekunst, uden at det geråder ud i enten naive efterligninger af guldalderbilleder eller i den rene abstrakte kunst, der kunne give lige så god mening på et rådhus eller et andet offentligt sted?

Kunstneren Arne Haugen Sørensen er repræsenteret på adskillige danske kunstmuseer og har modtaget flere priser. Han har desuden udsmykket kirker i det ganske land, og her er den første bog, der har det hele med - billeder af udsmykningen, kort over kirker i Danmark, hvor man finder Arne Haugen Sørensens kunst og rigtig meget mere.

På forsiden er et karakteristisk Arne

Haugen Sørensen-motiv: mennesket i Guds hånd. Inden i finder man beskrivelse og tolkning af hvert eneste billede og hver eneste skulptur. En rundtur gennem en række danske kirker med kunstnerens egne kommentarer - om motiverne, om farverne og om, hvad han selv har lagt ind i billederne, da han lavede dem. Hvordan billederne altid viser noget, der bor i kunstneren selv.

Til sidst i bogen er der en samtale mellem Arne Haugen Sørensen og bogens forfatter, Lisbeth Smedegaard. Det er tydeligt, at de begge brænder for kunsten... og kunsten i kirken. Arne Haugen Sørensen taler om «vilde» billeder, der lever deres eget liv og fører kunstneren til steder og færdige resultater, han ikke selv havde drømt om.

Men en ting er en bog om billeder, en anden ting er at se ny kunst i en kirke, man

kender og er fortrolig med. Det kræver tilvænning. Der er udsmykninger af Arne Haugen Sørensen i to af de kirker, jeg har haft tilknytning til - Immanuelskirken i Kolding, en af hans første kirker, som har fået et vindue i glasmosaik, og Gellerup kirke ved Århus, som har fået en stor udsmykning af keramik i stedet for det beherskede lille vævede

billede, jeg kendte fra min tid i Gellerup. For mig er det en stor udfordring at forholde mig til noget, der er så anderledes - men andre griber det nye med begejstring, og sådan vil det jo nok altid være.

Kan billeder noget ord ikke kan? Arne Haugen Sørensens billeder kan måske. Det er ikke min smag eller stil. Men jeg synes, det er godt, Lisbeth Smedegaard har lavet en oplysende og på flere måder tiltalende bog om Arne Haugen Sørensens kirkekunst, så man - også jeg - kan blive klogere og måske lidt mere åben for kirkekunsten i vor egen tid.

Arne Haugen Sørensens kirkekunst, Hvor ordene ikke rækker.

Lisbeth Smedegaard Andersen, Bibelselskabets forlag 2011 175 sider vejl. kr 299,95,-

Treenigheden for begyndere

3-i-en med en klar og pædagogisk tilgang til det ubegribelige.

Tekst: Benedikte Brisson

KATEKESE 3-i-en - et multitool eller hvad? Nej, otte forfattere, de fleste af dem teologer, har taget fat i et centralt problem i kristendommen: Hvordan forklarer man treenigheden, at vi tror på en Gud, der er tre og så alligevel samtidig er en, altså 1+1+1 = 1?

Det har teologer og kirkefædre forsøgt i årtusinder, og nu er Unitas kommet med en studiebog, der kan gøre det ubegribelige begribeligt for moderne mennesker.

Der er tre hovedafsnit i bogen - om Faderen, Sønnen og Ånden. Hvert af disse afsnit er delt i en ord-del og en gøre-del med praktiske og kreative øvelser, der involverer hele kroppen på deltagerne: gruppearbejde, individuel refleksion, tillidslege og meget mere. Man kan således nærme sig det ubegribelige med forskellige redskaber,

og det er en god ting, at troen på den måde bliver levende og ikke kun udfordrer den abstrakte ord-intelligens. Der er forslag til bønner, der inddrages bibelske fortællinger, og til sidst i hvert afsnit er der forslag til en afsluttende andagt.

Bogen er ikke beregnet til selvstudium, men til grupper, der gerne vil blive klogere på, hvad den kristne tro går ud på. Det er en vigtig pointe, at man lærer at tro sammen med andre!

Den primære målgruppe er Unge Voksne i KFUM&K, forslagene til sange er også hentet fra KFUM&Ks sangbog. Men man kan også sagtens anvende bogen til studier og andagter i andre sammenhænge.

Hvert kapitel er faktisk en grydeklar opskrift, der er nem og ligetil at gennemføre - der er tilmed en ingrediensliste til de krea-

ative øvelser, så man er sikker på, man har materialerne klar fra begyndelsen.

Det er grundlæggende en rigtig god og anvendelig bog. Der er mulighed for at plukke de ting, man kan bruge og det, der fungerer i ens sammenhæng. Hvert kapitel er et samlet afsluttet forløb, der ikke forudsætter, man bruger hele bogen.

Opbygningen er klar, gennemført og pædagogisk. Man kunne sagtens tænke sig flere studieboøger efter samme model, så man til sidst havde en slags let tilgængelig katekismus til studiegrupper.

Jeg har selv tænkt at bruge løs af de kreative øvelser i min egen undervisning. Bogen opfordrer til, at lederen af studiegruppen frit gengiver teksterne i ord-afsnittet og i andagterne, så der er også mulighed for at udbygge eller skære fra. Noget af det, jeg selv ville lade ligge eller omformulere, er nedtoningen af Jesus som den, der går gennem døden for os og med os. Det synes jeg er ganske vigtigt. Og tungetale er andet og mere end blot og bart evnen til at kunne formulere sig, som man kunne tro, hvis man kun havde læst om det i denne bog.

Men det er en god bog. Og modigt af forfatterne, at de sådan kaster sig ud i en studiebog om det ubegribeliges kunst. Så køb den og del den med andre, så du kan få sat ord og krop på din egen tro.

3-i-en - et studiemateriale om Den Treenige Gud. René Høeg og Majbrit Billesø Jensen (red.) Unitas Forlag 2011, 129 kr.

Kort, klart og præcist

"Kristus og hans kirke" er en fin lille bog til selvstudium og til at dele med andre.

Tekst: Benedikte Brisson

KATEKESE Bogen "Kristus og hans kirke" baserer sig på en række korte trosbelæringer eller prædikener, som paven holdt i forbindelse med de offentlige onsdagsaudienser. I disse audiensprædikener tager paven en række væsentlige temaer op, som så løber over en længere periode, næsten som en prædikenserie eller en fortsat prædiken. I perioden marts 2006 til februar 2007 drejede det sig om Kristus og kirken - med basis i de opgaver, apostlene og deres medhjælpere fik.

Og eftersom ingen af os jo har mulighed for at være til hver eneste onsdagsaudiens, er det jo godt, at disse trosbelæringer er blevet udgivet, så også vi kan blive klogere.

Paven skriver bemærkelsesværdigt kort, klart og præcist. I de 31 afsnit er der ikke digtet sødladne historier omkring de korte

oplysninger, vi har om apostlene i Det nye Testamente; men de træder alligevel frem med hver deres personlighed, hver deres opgave. Nogle af dem, vi ved mindst om - som Judas, der forrådt Jesus, og Mathias, der blev apostel på afbud, så at sige, må dele et kapitel, mens andre får lov til at brede sig over flere.. det gælder således både Peter og Paulus.

Også nogle af bipersonerne får plads, Titus og Timotheus, som Paulus skrev til. Priska og Akvila, som var hans medarbejdere. Men alle er fra den første generation af kristne, dem der for første gang skrev og talte om Jesus Kristus og for første gang byggede menigheder rundt om i verden. Ud fra det, vi ved om dem fra Det nye Testamente kommer de til at fremstå som levende personligheder med hver

deres opgaver, kvaliteter og problemer. Og dem er vi i kirke med, minder Benedikt XVI os til stadighed om, for vores kirke er bygget med dem som fundament.

Til sidst er der et spændende afsnit om kvinderne og deres opgaver i de første menigheder. Afsnittet og hele bogen slutter med følgende prægnante ord:

Vi takker Herren for, at han leder sin kirke gennem generationerne, hvor han uden forskel betjener sig af sådanne mænd og kvinder, som forstår at gøre deres tro frugtbar for hele kirkens legeme, til Guds større ære.

Hvert kapitel eller prædiken afsluttes med en kort opsummering af, hvad der nu er blevet sagt. Et fint pædagogisk trick til at sikre, at læseren nu har forstået og kan huske, hvad der er blevet sagt i dagens prædiken.

Der kunne være læst bedre korrektur, for der er en del dumme slåfejl. Men det ødelægger ikke indtrykket af, at dette er en fin lille bog. Både til at læse selv og til at dele med andre. Det er naturligvis altid noget særligt med en bog, der er skrevet af selveste paven. Men det er også noget særligt med en så klar og pædagogisk

bog om de mennesker, der var med til at grundlægge den kirke, vi også selv er en del af. Så køb bogen, læs den, giv den som gave. Også velegnet til mennesker, der ikke er katolikker og ikke ved ret meget i forvejen om den kirke, der er bygget på apostlenes fundament.

Benedikt XVI: Kristus og hans kirke - bygget med apostlene som fundament. I kommission hos Katolsk Forlag 2011. 126 sider. Pris: 95 kr.

Fortsat fra side 5 ▼

Præsterne har mange forskellige kulturelle baggrunde. De kommer fra mange forskellige lande og er uddannet mange forskellige steder. Det giver også mange forskellige visioner om, hvad præstegerningen går ud på. Derfor kan det være svært umiddelbart at skabe en homogen gruppe. Måske skal den heller ikke skabes og slet ikke kunstigt. Men man skal være opmærksom på det og gøre, hvad man kan for at styrke sammenholdet.

Jeg glæder mig dog over, at der blandt præsterne – ikke mindst de yngre – er et voksende sammenhold.

Jeg véd, at du selv som præst havde for vane at besøge syge, ældre kolleger. Kan man forestille sig en intensivering af præsternes kollegialitet på den måde, at man omgås mere?

Jo, det er en vigtig opgave at få organiseret og koordineret. Der findes jo regionale præstemøder, og der er enkelte begivenheder omkring nogen af de store fester, Oliemessen og Sankt Ansgars Fest, hvor flere præster kommer sammen. Der er også retræter og præste-studieuger, men det er ikke noget, der sker så ofte, så jeg er opmærksom på, at det er noget, som burde intensiveres.

Mentalt mindre afstand fra top til bund

For så vidt angår lægfolket virker det, som om den nuværende pave regner med den mulighed, at de kristne i Europa vil blive et lille mindretal, som fra små grupper skal udstråle Evangeliets kraft i omgivelser, der er helt sekulariserede, eller om man vil, hedenske. De facto er det jo således, at kristendommens indflydelse på samfundet er aftagende. Den er ikke længere et massefænomen, og Kirken er ikke en institution, der altid hjælpes frem af de statslige strukturer. Der bliver mindre automatik, og der fordres mere personlig bevidsthed om troen.

Det betyder, at aktive, bevidste, engagerede kristne bliver en mindre gruppe. Men jeg hører ikke paven sige, at så er det det, vi skal være, at det skulle være vores idealtilstand. Den talmæssige reduktion er en ny forudsætning for den måde, vi kan have indflydelse på omverdenen på. Uden at tage for store ord i munden, må vi se på, hvordan den første kristne menighed var. På en måde må vi begynde fra bunden igen

” Personligt lægger jeg vægt på at være tilgængelig og umiddelbar.

for at sætte præg på samfundet. Det kan vi kun, hvis vi lever vores tro meget bevidst og autentisk.

Hvis man sammenligner med bispedømmer i det sydlige udland og vel også i England, så vil jeg tro, at der er mentalt mindre afstand fra top til bund i dit bispedømme end de allerfleste andre steder. Er det rigtigt?

Ja, og det synes jeg også er godt. Det er ikke noget, man kan forvente skal være sådan i andre lande. For ud over traditionen er der langt flere katolikker i det enkelte bispedømme, så det vil være vanskeligt at have en nær kontakt med alle, som vi kan have herhjemme. Personligt lægger jeg vægt på at være tilgængelig og umiddelbar.

Jeg tror ikke, der er nogen, der er bange for at henvende sig til dig, men du kan godt i større sociale sammenhænge virke en lille smule genert.

Jo, det indtryk er rigtigt. Jeg er ikke noget udpræget konversationstalant eller en selskabsløve.

Kirkens situation i Danmark

En del af det, som Den katolske Kirke gerne vil formidle til samfundet, finder udtryk i den katolske sociallære. Min egen oplevelse er, at katolsk sociallære ikke spiller nogen stor rolle i Kirkens forkyndelse over for katolikkerne her i landet. Er det, fordi vi mener, at Danmark er et land, hvor tingene er, som de skal være?

Nej, det tror jeg ikke, selvom man nok kan sige, at Danmark er et land med mindre sociale udfordringer end så mange andre

lande. Det har nok at gøre med, at vi er en mindretalskirke. Vi kan vige tilbage for at give vores mening meget tydeligt til kende og mangler også nogle gange ressourcerne til det. Samtidig føler mange nok spontant, at fordi det er så let at falde fra troen, så ligger den umiddelbare udfordring i at bevare de troende i Kirkens fællesskab – især børn og unge og indvandrere.

Så kommer der et skarpt fokus på forkyndelsen af tros læren og forvaltningen af sakramenterne. Det siger jeg ikke som en undskyldning. Det er ikke sådan, det bare skal være. Jeg mener absolut, at vi skal forsøge at gøre os gældende i samfundet, og bringe Kirkens sociallære til andres kendskab. De mennesker, der vitterligt interesserer sig for dette felt, skal vi støtte.

Du nævnte indvandrerne, som jo både er en stor berigelse og en stor udfordring for Den katolske Kirke i Danmark.

Der er mange indvandrere, som i kraft af deres tilknytning til Kirken hurtigt har fundet et hjem og har mødt noget, som var kendt og hjemligt, selvom deres kultur måske er meget fremmed for vores. Jeg tror, at det – på en måde, som indvandrerne ikke nødvendigvis selv kan forklare – har medvirket til at gøre integrationen lettere. Som Kirke skal vi også være forsvarere for de mennesker, der lever i en udfordret situation. Jeg mærker også, at det danske samfund er restriktivt over for indvandring. Når det drejer sig om præster og ordenssøstre, der skal virke hér i landet, får vi det meget konkret ind på livet.

Tidebøn og liturgi

Som katolsk gejstlig lever du jo ugift, og har også en spiritualitet. Min fornemmelse er, at din spiritualitet særligt tager udgangspunkt dels i fejringen af Den hellige Messe og så det forhold, at du hører til de gejstlige, der honorerer forpligtelsen til at bede tidebøn.

Jeg håber det er sådan! Og jeg håber, det gælder alle præster. Den hellige Messe og tidebønnen er vigtige kilder til det åndelige liv, og de er med til at strukturere ens dagligdag. Eukaristien er jo ikke bare en god halv time på almindelige hverdage.

Den er en verden, der åbner aspekter ind til evigheden. Den måske halve time er derfor virkelig en meget stor del af en præsts dagligdag. I tidebønnen får vi også tilbudt en skat af læsninger, ikke mindst bibelske, men også fra kirkefædrene og koncilsdokumenterne. Det er et ”set up”, der er med til at spore een ind på de vigtige inspirationskilder.

På samme måde, som man føler, du er hjemme ude i skoven, så fornemmer man også, at du virkelig er hjemme under de store liturgier.

Ved de liturgier, jeg er fortrolig med, føler jeg mig hjemme og afslappet og har en stor glæde ved fejringen. Ved præstevielser eller begravelser og andre liturgier, der på en særlig måde involverer bestemte mennesker, forsøger jeg selvfølgelig at være særligt nærværende over for dem.

Der bliver talt meget om den tridentinske messe i disse år. Jeg har forstået det sådan, at du ikke har noget personligt behov for, at den fejres.

Nej, det har jeg ikke, men jeg går ind for, at muligheden er der. Når jeg selv fejrer den, må jeg sige, at jeg føler mig hjemme i den, og jeg bliver efterhånden mere og mere tryk ved at fejre den. Men muligheden for at fejre den tridentinske messe er i dag en imødekommenhed over for de få, der sætter særligt stor pris på den. Det er helt klart, at den reformerede liturgi er kirkens primære liturgi.

Det er den, vi skal benytte i vores forkyndelse, i vores oplæring af de troende. Det er selvfølgelig også den reformerede liturgi, vi skal forskønne ved at fejre den værdigt og ved at holde os til de få rubrikker, der er tilbage. Vi skal betragte den som rammen om noget helligt og meget ophøjet.

Et liv i bøn og arbejde

*Pater Chresten Krogh O.S.B.
- in memoriam.*

Tekst: Dom Michel Jorrot O.S.B., abbed ved Abbediet Skt. Kauritius og Skt. Maurus, Clerwaux.

NEKROLOG Chresten Krogh kom til verden i Nørresundby den 26. september 1922 som den yngste af fem børn. Efter at have studeret jura og finansvidenskab fulgte nogle år med forskelligt arbejde. Fra 1951 til 1954 arbejdede Chresten Krogh i sit bispedømme, bl.a. som sakristan ved Sankt Ansgar Kirke og som sekretær for monsignore Suhr. I 1954 indtrådte Chresten Krogh i abbediet i Clervaux og aflagde foreløbige løfter den 6. januar 1956. I 1957 blev han sendt til Rom for at fortsætte sine studier ved Skt. Anselm, hvor han fik fire års teo-

logisk undervisning på latin! I 1961 vendte han tilbage til Clerwaux, hvor han bl.a. arbejdede i sygeafdelingen. Chresten Krogh blev præsteviet i domkirken i Luxembourg den 7. april 1962. I 1964 blev han assistent i noviciatet. I 1966 fik han tilladelse til at rejse til Sverige for, sammen med andre munke, bl.a. svenske og franske, at være med til grundlæggelse af et kloster i Sverige. Imidlertid måtte det lovende projekt afbrydes, da biskoppen af Stockholm i december 1967 bad de munke, som ikke var svenske om at forlade bispedømmet. I januar 1968 var Chresten Krogh igen tilbage i abbediet. De næste 8 måneder gik med forskelligt arbejde i køkkenet, i sygeafdelingen og på abbediets vandrehjem.

Det kom daværende abbed, dom de Sainte-Marie, for øre, at man søgte en dansk præst til at bo en eremitbolig nær Lom i Norge. Han foreslog denne idé til pater Chresten, som tog af sted i september 1968 og blev der til 31. december 1983. Det

drejede sig om et lille hus ved Høgbrenna 200 km nord for Oslo, som var beliggende i et stort, snedækket bjergområde. Hvert andet år kom han tilbage til Clervaux for et ophold. I 1983 vendte han permanent tilbage til abbediet. Vi har alle i vort hjerte en dyb følelse af agtelse og taknemmelighed for pater Krogh. Som subprior og senere som prior forblev han hengiven over for arbejdet i køkkenet, sygeafdelingen og tøjdepotet.

Han beskæftigede sig også med de fattige, som banker på vores dør. På denne dag, med hans sidste tilstedeværelse blandt os, så er vi, i mindet om Chresten Krogh, fyldt af en glædesfølelse over at have kendt en sådan broder. Vi ser ham som et menneske med et glad og harmonisk sind. Alle, som har kendt ham, har holdt af ham. For hvem har ikke nydt godt af hans venlighed, hans tjenstvillighed, hans forståelse og hans trofasthed? Hans skrøbelige helbred forandrede hverken hans gode dømmekraft eller hans humør. Han

har kunnet tage imod lidelse og ængstelse med overgivelse og tålmodighed. Det er en kunst, i hemmelighed og med mod, at kunne fjerne bekymringerne fra dem, som omgiver en med et ”det går godt”, hvor man ikke kan glemme det smilende tonefald. Han havde fundet det, som regelen siger: munken er tilfreds med alt. Mange notater vidner om hans kulturelle dannelse, især den bibelske. Han interesserede sig for mangt og meget uden dog at dvæle unødigt ved tingene. Bøger og artikler vakte hans opmærksomhed og hans refleksion. Herfra hentede han nyt stof, som fremkaldte hans beundring, og som han kunne dele med andre. En af hans fornemste evner var at kunne beundre kvalitet, hengivenhed og erkendelse hos andre. Uddrag af prædiken ved begravelsesvigilie og –højtidelighed fredag den 23. september 2011.

Oversat og bearbejdet af Clara K. Jensen, Obl.O.S.B. - med Dom Michel Jorrots tilladelse.

To messeriter, men en kirke

Nogle kalder den såkaldte ekstraordinære ritus for det gamle messeritual; men i kirkehistorisk perspektiver er den slet ikke så gammel. Den blev til, da pave Pius V (1566-72) afskaffede praktisk talt alle mere eller mindre lokalt prægede messeriter og bestemte, at man fra nu af skulle følge den romerske ordo missæ. Tridentinerkoncilet (1545-63), kirkens reaktion mod reformationen, var lige afsluttet og man kan mærke stridsånden, som prægede den generation, der havde oplevet den kristne verdens sejr over osmannerne ved søslaget i Lepanto (1567).

Kirken genkendte sig selv i Højsangens brud: "Hvem er hun, der kigger frem som morgenrøden, smuk som månen, strålende som solen, skræmmende som en hær under banner?" (10,6) Det stemmer godt sammen med den måde, menigheden var samlet på under søndagsmessen, de menige på rad og række bag deres leder i fuldt ornat.

Det civile samfunds patriarkalske struktur fandtes også i kirken, og slottenes barokarkitektur, som fandt indpas i kirkebygningerne, mindede mere om Jahves åbenbaring i den brændende busk end om aftenmåltidet med disciplene i Emmaus. Måske forklarer det, hvorfor det tog næsten tre århundreder, før altergangen blev opfattet som en selvfølgelig del af eukaristien.

Nu godt og vel fem århundrede og to kirkemøder senere ser situationen lidt anderledes ud. Er det noget at beklage? Johannes XXIII indkaldte til Det andet Vatikankoncil, fordi han oplevede, at vores kirke efter manges mening virkede elitær, patriarkalsk, indadvendt, magtsyg og mandchauvinistisk; men nogle havde ikke opdaget det. En af dem var Marcel Lefebvre, forhenværende missionær-biskop i Afrika. Han fik et chok, da koncilsfædrene omtalte kirken som menneskehedens tjener, ikke dens hersker, og lægfolk som en del af kirken på en anden måde, men ikke i en mindre grad end embedsbærerne, da de talte med respekt om jøderne, vores ældre brødre i troen, og sågar anerkendte religionsfrihed som en ret. Hvordan kunne han udtrykke sin uenighed, når alle dokumenterne var blevet vedtaget med et overvældende flertal?

Paul VI gav ham det ønskede redskab, da han med samme beslutsomhed som sin forgænger Pius V afskaffede hans ritus og indførte en ny messeliturgi. Ved at blive ved med at holde gudstjeneste på den traditionelle måde i sit præsteseminarium i Ecône, viste Lefebvre, at han alene var tro, mens hele resten af kirken var på afveje.

Man gjorde alt i Rom for at få de vildfarne får tilbage til flokken, og eftersom den gamle liturgi betød så meget for dem, blev enhver begrænsning i anvendelsen af den ophævet, men uden resultat.

Det var selve koncilsteksterne, de ønskede tilbagekaldt.

Nu er de to messeriter ligestillede, og Roms sidste erklæring i denne sag, Universæ Ecclesiæ fra 13.5.2011 udtrykker ønsket om, at de to riter kan anvendes parallelt i den ene kirke og endda berige hinanden. Det er der lang vej til. Da en engelsk præst kort tid efter celebrerede messen efter den ekstraordinære ritus i Laterankirken, blev der ballade, fordi der var fire piger blandt ministranterne. Tilladelsen til at lade piger være med gælder kun for det nye ritual.

Vi må lære at leve sammen i den ene kirke, som Roms sidste dokument opfordrer os til. Man kan have gode grunde til at foretrække den ekstraordinære ritus: æstetik, nostalgi, respekt for kirkens arv eller ønske om bedre at udtrykke sin respekt for Herrens tilstedeværelse i Eukaristien, men det må ikke betyde, at vi ikke anerkender, at Kirken har udviklet sig siden modreformationen. Uanset vore liturgiske præferencer må vi være tro mod det budskab, Herren giver os, ved at lade Det andet Vatikankoncil komme efter det tridentinske, ellers glemmer vi Herrens budskab om, at vi skal gå fremad (jf. Matt 8,22).

Jean-Pierre Duclos og Gunhild Lindstrøm,
3600 Frederikssund

Et moderne våbenhus

Der er brug for en moderne udgave af våbenhuset. Ifølge gammel tradition blev våbenhuset brugt til at riddere og soldater kunne stille deres våben inden de trådte ind i kirken.

Hvad kan vi bruge et våbenhus til i dag? Tit oplever man under messen at mobiltelefonen ringer, og det sker også at samme mobiltelefon ringer mere end én gang. Jeg efterlader min mobiltelefon hjemme når jeg tager i kirke, for så har jeg kun én trådløs forbindelse at skulle tænke på, nemlig den til Vor Herre. En anden måde kunne være at kirkegængeren kunne aflevere sin mobiltelefon ved fx at lægge den i en kurv inden han går ind i kirken. Det skulle selvfølgelig ske under betryggende forhold, og mobiltelefonen kunne så afhentes efter messen. Jeg tror at mange ville blive glade for et moderne våbenhus til mobiltelefoner.

Jan Sosniecki, 2000 Frederiksberg

Ny debat om broder Jacob

Det kan næppe være Katolsk Orienterings læsere ukendt, at jeg aldrig har kunnet tilslutte mig Jørgen Nybo Rasmussens tese om broder Jacob som en dansk kongesøn. Sidst vi krydsede klinger, skrev han, at nok var hans synspunkter blevet modsagt, men aldrig videnskabeligt modbevist af danske historikere. Og heri havde han ganske ret. Så da jeg i anden forbindelse skulle et par gange til Madrid i foråret og sommeren 2008, benyttede jeg samtidig lejligheden til på Biblioteca Nacional at få læst den litteratur, som ikke fandtes i Danmark. Resultatet af disse studier suppleret med studier i Oxford og København blev en afhandling på 58 sider.

Den foreligger nu på tryk i Kirkehistoriske Samlinger 2011. I samme bind svarer Jørgen Nybo Rasmussen på min kritik, så nu kan enhver ikke kun læse den vigtigste kilde om broder Jacob, som for første gang foreligger på dansk i min afhandling, men også danne sig en mening om, hvad der er sandt eller sandsynligt i denne danske franciskaners på så mange måde nok så ekstraordinære liv.

Kaare Rübner Jørgensen, 2000 Frederiksberg

Redemptoris Mater

Bispedømmets Informationschef Niels Messerschmidt redegør i nr. 13, 19. august 2011, for en række udnævnelser og forflyttelser, som lige har fundet sted i bispedømmet.

Det er nyttigt at vi kan følge med, men måske kan vi få mere at vide. Vores biskop, har udnævnt pastor Bernardo Petrini til 2. præst i Odense. Der står også, at han fra 1. januar 2012 er udnævnt til vicerector ved præstekollegiet "Redemptoris mater" i Vedbæk. Er det vores biskop som har udnævnt ham til det? Hvilken forbindelse er der mellem denne institution og vores bispedømme? Jeg tror at en hel del katolikker vil være glade for at få det oplyst.

Jean-Pierre Duclos, 3600 Frederikssund Frederikssund

Kære Jean-Pierre Duclos

Som svar på dit spørgsmål vedrørende præstekollegiet 'Redemptoris mater' i Vedbæk kan jeg oplyse følgende:

Præsteseminaret er under biskop Kozons jurisdiktion, og udnævnelsen af medlemmer af ledelsen foretages af biskoppen i samråd med repræsentanter for Neokatekumenatet.

Med venlig hilsen, informationschef Niels Messerschmidt.

Kommentar 1 til David Vincents indlæg i KO nr. 17

Der er meget, der er ubegribeligt og uansvarligt i den virkelige verden! Her i DVN's verden i forhold til lægens udskrivelse af p-piller. Selvfølgelig gør en læge (her Hans Christensen) sig da overvejelser over et givent præparats virkemåde og konsekvensen heraf! Giver selvfølgelig også den nødvendige information til patient og sikrer sig, at hans patient. forstår, hvordan medicinen (p-pillen) skal indtages!

Er det så ikke lige lovligt voldsomt - set fra din skrivebord - David Vincent Nielsen at stille lægen til ansvar for hvordan, hvornår eller på hvilken måde hans/hendes patient ellers indtager sin ordinerede medicin? Som menneske og som patient har du vel selv et ansvar?

Lene Spielmann, 3300 Frederiksværk

Kommentar 2 til David Vincents indlæg i KO nr. 17

I KO nr. 17, 2011 kalder David Vincent Nielsen min verden for en "skrivebordsverden". Nu er jeg ikke bevidst om, at vi har noget dybere kendskab til hinanden. Mon ikke jeg skal tage det som et kompliment og tolke det derhen, at i en skrivebordsverden har man i det mindste læst på lektionen.

De p-pillebrugere, der bliver gravide, er, når man spørger ind til det, i praksis altid blevet gravide i perioder, hvor de af den ene eller anden grund holder pause med p-piller. Det kommer der ofte nogle meget gode børn ud af. David er p-pillemodstander – og fred med det. Jeg personligt er af mange grunde heller ikke begejstret for p-piller. Det er rigtigt, hvad jeg også tidligere har medgivet, at p-piller giver ændringer i livmoderslimhinden. Hvilken betydning, det har i en hypotetisk situation, hvor både hægningen af ægløsningen og lukningen af livmoderhalsen altså modsat alle tests skulle have svigtet, kan ikke besvares med nogen rimelighed - i hvert tilfælde er situationen næppe verificerbar. At angribe p-piller med begrundelsen, at de er abortfremkaldende, det giver ingen mening. P-piller forhindrer ægløsning og lukker livmoderhalsen. Må jeg ikke lige endnu engang slå fast, at p-piller er ikke et abortivum – og ja, næsten alt, hvad vi kan finde på at indtage og gøre, kan i fuldstændig uhensigtsmæssig brug fremkalde abort.

Hvis det er den kamp, man vil kæmpe, så må man også begynde at forbyde gigtmicin, kaffe, alkohol og sport, fordi de uhensigtsmæssigt brugt kunne virke abortfremkaldende. David kan måske også godt tænke på, at hans påstand om, at p-piller virker abortive, kan medføre, at han personligt kan komme til at stå med et erstatningskrav fra en producent, der ser misinformationen som ansvarspådragende og med den skærpente omstændighed at han, der qua sit arbejde i Caritas kan have indflydelse på meningsdannelse, går til pressen med påstanden.

Hans Christensen, 2720 Vanløse

Katolsk Orientering betragter hermed debatten om p-piller som afsluttet.

Læserbreve

Indsendte indlæg skal forsynes med navn, adresse og telefonnummer.

- Kun navn og postnr. offentliggøres i bladet.
- Max. grænse for læserbreve: 400 ord. (vi forbeholder os ret til at forkorte læserbreve over denne længde).
- Max. grænse for kommentarer 800 ord. KO bringer en kommentar pr. nummer.
- Læserbreve kan indsendes til redaktionen som e-mail til redaktion@katolskorientering.dk

Eller som brev til: Katolsk Orientering, redaktionen, Gl Kongevej 15, 1610 København V.

Katolsk Orientering bringer ikke læserbreve eller kommentarer som har været trykt i andre medier.

Informationschef: Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer, orientering fra sognene og abonnement Lisbeth Rønne

Medarbejdere i dette nr.: Bertil Frosell, Omar Ingerslev, Stig Holsting, Benedikte Brisson, Ole le Fèvre, Dom Michel Jorrot O.S.B.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 3355 6040 kl. 9-13 mandag-torsdag, Fax 3355 6041.

E-mail: redaktion@katolskorientering.dk, Giro 205-7042

Orientering fra sognene: indlæg sendes til sognenyt@katolskorientering.dk

Abonnementspris 500 kr. helårligt.

Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, DK 1610 København V

Tryk Mediehuset Mors - Tryk & Produktion A/S

Trykoplæg 9.500 - Distribueret oplæg 8.800

- ISSN 0902-297X

Det sker i bispedømmet

November

Lørdag 12. kl. 12.00-16.00: "Beredskabsplanen - hvad er det for noget?" v/Pastor Niels Engelbrecht og Erling Tiedemann m.fl. Sted: Menighedssalen, Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade, Kbh. Der vil være kaffe, te og sandwich.
Tilmelding senest 10. november til:
Jytte Hansen, tlf.: 35 42 21 72/61 65 21 72, jyt@mail.dk eller
Lisbeth Poulsen, tlf.: 50 17 89 71, lisbeth.bent@gmail.com

Lørdag 19. kl. 14.30-16.30: Sankt Andreas og Sankt Therese menighed afholder temalørdag i kantinen, Bernstorffsvej 56, Hellerup: "Kirkens sociallære med særlig henblik på Caritas in Veritate" v/Hans Thulstrup

Mandag 21. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø.

Fredag 25.11 kl. 19.00 - ca. 21.30: Forsonings- og helbredelsesmesse i Jesu Hjerter Kirke, Kbh. v/ pastor Lars Messerschmidt m.fl. Skriftemål fra kl. 18.00. Inf. 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

December

Fredag 9. kl. 18.00-19.30: "Åben Dør". Personlig samtale og forbøn. Ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Jesu Hjerter Kirkes lokaler, Stenosgade 4 B, Kbh. Inf. 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Mandag 19. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø.

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING SØBORG HOVEDGADE 94

Henrik
Lundgren

DØGNVAGT
39 69 86 81

Afdelinger i Skovlunde, Ballerup, Herlev,
Farum, Bispebjerg
og Frederikssund

*Jeg kommer gerne i Deres hjem for at træffe
de nødvendige aftaler*

Frederiksberg & Vanløse Ligkistemagasin

Jyllingevej 8 - 2720 Vanløse

38 71 75 01

Steen Jørgensen

Deres lokale bedemand siden 1940
Ring og aftal et møde enten i Deres hjem eller hos os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

Organiseret bedemand, tilknyttet
garantiordning, v/Steen Jørgensen

Katolsk Orientering

www.katolskorientering.dk

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag
og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

- Arv og Testamenter
- Ægtepagter
- Familiesager
- Dødsboer
- Køb af ejendom i Danmark og udlandet.

Advokat Sandra Moll

Telefon: 31 35 35 60

Fax: 31 73 25 84

E-mail: sandra@moll.dk

Sankt Nikolaj Skole – Esbjerg søger skoleleder

Se stillingsopslag på www.sktnikolaj.dk
Ansøgningsfrist 11. november 2011

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29

Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Økumenisk Påsketrætte i Polen

Benediktinerkloster ved Krakow

15.03.-18.03. 2012.

Pris: Fly, kost og logi kr. 3.300,-

Tilmelding senest 20.11.2011.

golubowski@kabelmail.dk

**Gentofte
Hellerup & Ordrup
Bedemandsforretning**
v/Lisbeth og Vagn Fondo
Bernstorffsvej 13 A

39 62 16 50

Katolsk Orientering

Indlæg til
Katolsk Orientering nr. 20,
som udkommer

fredag den 9. december

skal være redaktionen
i hænde senest
**mandag den
14. november**

Venlig hilsen
Redaktionen

Sankt Andreas Bibliotek og Antikvariat

Gammel Kongevej 15, 1610 København

Åbent man-fre kl. 10.00-12.00 og 13.00-16.00
Tirsdage tillige kl. 13.00-16.45

Tlf.: 33 55 60 90, mail: bibliotek@katolsk.dk

Pilgrimsrejse til Det hellige Land

23.april - 2. maj 2012

4 nætter i Galilæa

5 nætter i Jerusalem

Messer i bl.a.:

Kapernaum, på Tabor Bjerg, i Caesarea Filippi, ved
Jordan floden, på Oliebjerget og i Gravkirken.

Rejseledere: Pastor Niels Engelbrecht og Ulla Elmquist
Pris: kr. 13.195,-

Tilmelding og nærmere oplysning:

e-mail : ulla.elmquist@gmail.com tlf.: 24 84 82 73

Fang læserens opmærksomhed

Med en annonce i Katolsk Orientering
når dit budskab ud til mere end 10.000
katolske læsere.

Ring på **tlf. 33 55 60 40**
og hør nærmere om dine muligheder
for at blive set i et medie med mening.

Natkirke

Hver måned, den anden torsdag holder
Sakramentskirken, Kbh., åben mellem kl. 20.00 og kl.
23.00 for alle interesserede. I december er det den 8.

Der er mulighed for tilbedelse, forbøn og for at
tale med en af medarbejderne, eller blot for at nyde
stilheden og roen i kirkerummet. Man kan komme og
gå som det passer. Aftenen slutter af med sakramental
velsignelse ca. kl. 22.45.

**100 kroner
om måneden
kan gøre en
stor forskel**

Husk at give et bidrag til Kirken

Hør nærmere hos Lillian Munch Jakobsen på tlf. 33 55 60 12

Franske skæbnefortællinger

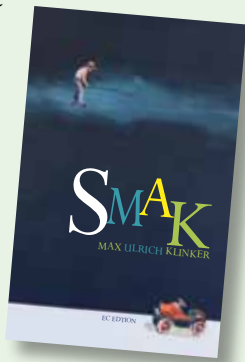
Lovende debut fra Max Ulrich Klinker.

Tekst: Lisbeth Rütz

NOVELLER Den succesfulde unge advokat står i badeværelset og barberer sig. Han er ved at drukne i arbejde, der er ingen tid til kone og børn, adrenalinen pumper rundt i kroppen, men han slår det hen, for det hele bliver jo bedre i morgen... Pludselig falder han om. Han er død.

Nu sidder han i den varme stol – i den anklagedes stol, og han er i alvorlig knibe, da han skal forklare de tre dommere, hvad det er at elske.” ”Elske er at værdsætte. Elske er aldrig at tage for givet. Nogen eller noget!”. Måske er der så alligevel en chance for ham? Han får lov til at vende tilbage til livet.

Også i ”Flugten” dør hovedpersonen. Ægteskabet og karrieren er kikset for ham, og nu vil han bare væk fra det hele ned til den tropeø, han har købt billet til. Det hele bliver iscenesat som et dødsfald; men en trafikulykke vælter planerne, og pludselig er han om bord på Karon. Der er ikke flere chancer til ham, for han kunne ikke føle anger over sit liv. ”Flugten” og ”Hoveddøren” er to af de otte historier i ”Smak”, der kredser om eksistentielle og religiøse temaer som skyld, straf, soning og

nåde. Vi er i advokat- eller pilotmiljøet – i Danmark eller i Sydfrankrig, hvor forfatteren er advokat efter en karriere som pilot. ”Smak” har klassisk inspiration fra blandt andet Karen Blixen og Somersets Maugham. ”Momenta” krydsklipper yderst effektivt mellem nutids- og fortidsplanet. En tidligere Royal Air Force-pilot er i 1984 på vej til en mindehøjtidelighed på Vadium Kirkegård. I små filmklip er vi med i det brændende fly, der blev skudt ned i 1940. Vi følger hovedpersonen, der springer ud af flyet med faldskærm. Også i indledningsnovellen ”Elegi for en bombepilot” er vi i pilotverdenen. En ung dansk pilot møder i Dresden en gammel bombepilot, der var med til bombardementet af Dresden i 1945. Bombepiloten leder et projekt, der skal samle ind til

genopbygningen af den ødelagte Frauenkirche. Et forsøg på at sone det der ikke kan sones? Det religiøse er til stede som en integreret del af novellernes univers – nogle steder diskret i baggrunden, andre steder mere tydeligt.

”Jeg har ødelagt min tilværelse”. ”Jeg er så ulykkelig”, siger hovedpersonen i ”Demon de Midi”, der betyder midtvejskrise, men også er den dæmon der hos ørkenfædrene flakker omkring i middagsheden. Er det en historie om utroskabens, løgnens og forstillelsens hærgende følger for et ægteskab, eller handler det om en regulær besættelse? Samme tematik ses i ”En nekrolog” – en grum historie om succesadvokaten Jack Sparrous, der forlader sin kone til fordel for en ung kvinde, der viser sig at være hans egen datter...

Men læs selv ”Smak” – en bog med masser af underholdning, spænding og stof til refleksioner over de store spørgsmål.

Adresselabel, flytning

Til Post Danmarks stregkode

MASKINEL MAGASINPOST
ID 42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 18
4. november 2011 · 37. årgang
POST
PP
DANMARK

Uddrag fra ”Smak” - ny novellesamling af Max Ulrich Klinker

Hoveddøren

Hoveddøren nedenunder smækkede, lød det som. Men øjeblikket efter tænkte han ikke mere over det.

Han stod oppe i badeværelset. Alene. Børnenes stemmer kunne han høre. Også hans kone, der talte til dem.

Døren måtte have været en indbildning. Dagen skal i gang, tænkte han og han fandt barbermaskinen frem. Den lå i skuffen til højre for kammen. En dag måtte der da kunne blive tid til at få ryddet ordentligt op i det badeværelse? Som alting flyder!

Næsten et under at barbermaskinen lå i den første skuffe, han prøvede.

Klik! Ikke mere strøm! Hvor er opladeren, mumlede han. Klokken var 7.13.

Ned i skuffen igen. Nu måtte der altså snart ryddes op. Det er ikke til at holde ud. Hvornår skulle han kunne nå det? Altid travlt. Altid bagud. Selv rammen på væggen hang skævt. Tegningen, som han syntes, lignede en kvinde. Hvor kom den egentlig fra? Nå, jo – en souvenirbutik uden for et kloster på en græsk ø.

Pokkers til hæsblæsende tid! Man glemmer jo alt. ”I næste måned bliver arbejdspresset mindre,” havde han sagt til sin kone så sent som i går. Han smilede skælmisk for sig selv. Det havde han vist også sagt i sidste måned.

Og i forrige. Denne gang skulle det være

vist. Fra næste måned ville han have lukket forhandlingerne mellem to firmaer. Virksomhedsfusioner.

Alle vil fusionere nu. Ingen vil stå alene. I hvert fald håbede han på, at der ville blive roligere i familien. Vanskelige, det var de kontrakter jo. Men omvendt igen. Aftaleret er jo noget særligt. Ikke hvem som helst behersker disciplinen. Og der er også gode penge i opgaverne. Det er jo for familiens skyld, som han altid huskede sig selv på. Det var blevet et mantra for ham. Igen og igen betonedede han sin offervillighed. Også i de sene aftentimer, når huset sov, og han sad bøjet over sagerne.

Doven? Det skulle man i hvert fald ikke sige om ham. Hvis Dante har ret, så ville han ikke få det hedeste sted i helvede. Men gid døgnnet havde flere timer, og gid Fanden havde mobiltelefoner!

Endelig, der er ledningen til barbermaskinen. Vupti, så er vi klar.

Stikket blev klikket ind i kontakten og barbermaskinens sagte brummen opslugte næsten alle lyde. ”Fred!,” sagde han højt. Fred et øjeblik. Alting er da også snart et øjeblik! Hvornår bliver der tid til at være til? Og hvad med børnene? På lørdag. Ja, på lørdag kører jeg en tur med dem. Til Ongo-bongo-legeland? Hedder det sådan? Men hov - det er jo allerede lørdag i morgen. Om et øjeblik. Orkede han nu også at køre nogen steder?

Han så sig diskret i spejlet. 32 år er jo ingen alder. Verden ligger åben for fødderne. Det er bare at gå til den, hvis man vil være noget, vil man kunne noget, hvis... Det

gav et ryk i ham.

”Så til søs, Samuelson kommer i dag på kontoret allerede klokken 08.00!” råbte han højt.

Ham har jeg glemt. Det går ikke. Kun halvdelen af ansigtet var barberet. Jeg har ikke end gang set på hans sag! Jeg havde taget den med hjem med i går.

Og hvor er min skjorte, hvilket slips havde jeg på i går? Jeg havde vist butterfly? Pulsens steg, kunne han mærke.

Nu igen. Han blev varm i kinderne. Jeg når det ikke, ligesom sidst. Det er pinligt. Samuelson skal bare ikke vente forgæves. Jeg må ringe til kontoret. Hans-Aage må holde Samuelson hen. Det er lige ham. Det er...

Den mærkelige følelse i brystet, der fra tid til anden væltede frem: En summen og snurren. Koldsved.

Han blev med det samme nærmest febrilsk og åbnede medicinskabet. ”Hvor er den blå etiket? Dér!” Han knugede barbermaskinen stramt. Pilleglasset var næsten tomt. Åh, nej. Også apoteket i dag? Instinktivt slukkede han barbermaskinen, tog de resterende piller i glasset og udbrød. ”Hvad er det nu for en mod mavesyre? Det kommer sikkert også”.

Endnu mere febrilsk søgte han med hænderne, væltede et andet glas, men greb det i luften.

Den underlige følelse i hjertet - hvorfor kommer den nu? ”Lad være, du! Du er jo stærk. Det er for tidligt på dagen til flæben!” Følelsen i brystet klingede af. Kun en let kilden forblev.

Han smilede tilfreds og satte pilleglasset fra sig. Støttede med begge hænder på håndvasken og lo. ”Det er jo herligt at være sagfører,” citerede han og fortsatte. ”Længe leve Skjold-Hansen; ja, det er herligt at være sagfører. Det er herligt”. Han smagte på ordene.

Max Ulrich Klinker ”Smak”. Forlag: E.C. Edition. 278 sider. Pris: 199 kr.

Max Ulrich Klinker